

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Párisban fog tárgyalni Bratianu pénzügyminiszter

Bukarestből jelentik: Pénzügyi körökben nagy bizakodással tekintenek Bratianu pénzügyminiszter külföldi útjára. Ma már ugyanis bizonyos, hogy a pénzügyminiszter mielőtt az előkészítő munkálatok befejeződtek, tehát körülbelül a jövő hónap 15-ike körül, hosszabb külföldi utra indul.

Külföldi kölcsönről ezen az úton, hivatalos helyről tett kijelentések szerint, se sincs. A pénzügyminiszter most már teljesen meg akarja állapítani, hogy Romániának menni tartozása és mennyi követelése van a külföldön. A miniszternek alapos emlékiratot dolgoznak ki, a táviratok, okmányok és diplomáciai levelek alapján azokhoz a kormányokhoz, amelyek országaiban Romániának tartozásai, vagy követelései vannak. Ezek emlékiratok pontos adatokat fognak

tartalmazni, de a pénzügyminiszter még a külföldön ki is egészíti az adatokat.

A likvidációs ügyek végsőleges megoldását is tervbe vette a pénzügyminiszter. Párisban a Krigslasten kommission elnökével tárgyalni fog a Banca Generala „germán” lejeinek beváltása ügyében. Ezután a pénzügyminiszter hosszasan akar tárgyalni Caillauxval, a francia pénzügyminiszterrel igen fontos pénzügyi kérdésekben. Innen Titulescu kíséretében Londonba utazik. Amikor londoni tárgyalásait befejezte, Tancred Constantinescu kereskedelemügyi miniszter csatlakozik Bratianu Vintillához és Rómába mennek, hogy az olaszországi adósságokat rendezzék.

A régen tervezett amerikai út ezidén is kimaradt a programból.

akik a környéken raboltak, a lakosokat ő maga is bántalmazta és része van Perza György szándékos meggyilkolásában.

A bíróság ezért Magos Józsefet kilenc évi fegyházra és büntetésének kitöltése után 2 évi hivatalvesztésre ítéli. A vizsgálati fogságban egy évet és 3 hónapot vesz a bíróság kitöltöttnek.

Sachs Henriket egy évi és hat hónapi fegyházra ítéli, ezenkívül 5 évi hivatalvesztésre. Büntetéséből a vizsgálati fogságban egy hónapot kitöltöttnek vettek.

Felmentette a bíróság Toma Károlyt, a gyilkosságban való részesség, Szántó Sándor bűnössége, Kelemen Márton a tettestársaság, Bányai Györgyöt és Borbát Lajos hasonló vád alól. Felmentette a bíróság Sachs Henriket a magánosok elleni erőszak vádjának következményei alól. Klein Mózes a gyilkosságban való részesség és Katz Bélát hasonló vád alól.

Az elnök kijelenti, hogy az ítélet indokolásának csak jelentősebb részeit olvassa fel, a többit írásban fogja közölni. Azonban ez a kivonat része az ítéletnek, több mint 150 írott oldalra terjed és az indokolás felolvasása három és fél órát vesz igénybe.

Mit mond az ítélet indokolása

Előbb az általános körülményeket ismerteti az indokolás. Az osztrák-magyar monarchia összeomlásán a román és magyar nemzeti tanácsok és nemzetörségek megalakulásán kezd. Ilyen nemzetörségek alakultak Vaskón, Belényesben és a környéken is, az osztrák-magyar hadseregben szolgált és leszerelt katonákból. A fegyverszünet megkötése után meghúzták a demarkációs vonalat és azoknak a románoknak helyzete, akik a demarkációs vonalon innen estek, napról-napra súlyosabb és keservesebb. 1918. december 1-én Gyulafehérváron kimondják a románok egyesülését és ettől kezdve az itteni lakók helyzete még súlyosabb volt.

Lunkán a nép igen ideges és izgatott. A nemzeti gárdák megalakulása előtt több rablás történt, kirabolnak egy Hess nevű erdészt, Kupferstein kereskedőt, Morna jegyzőt és több másokat. A polgárság vagyonbiztonságának védelmére megalakul a nemzetörség. A La Roche és Darvas-cég a rablások ellen a vasköhi főszolgabírótól kér védelmet, majd amikor nem kapja meg, a nagyváradi nemzetörséghez fordul. Sachs Henrik hozza el a fegyvereket és felfegyverzi a cég munkásait. Az a tény, hogy a munkásoknak fegyvere van, megmentik Sachsot és a céget a rablástól. Ennek dacára is Jónás főhadnagy, Karácsonyi, Varga és Szentlélek hadnagyk vezetésével hatvan-hetven legénységből álló csapat jön november 7-én Lunkára.

Ezután részletesen elmondja az indokolás, hogy milyen visszaéléseket követtek

Negyvennyolc óra alatt döntenek a francia szocialisták

Párisból jelentik: Minthogy a tegnapi sem hozott eredményt, a szocialisták tárgyalásokat tovább folytatják. Reménytel indítványára azt kívánta, hogy a kormány általános politikájára vonatkozó indítvány vitát és csak annak végén nyissa meg a párt bizalmát a kormánytól. A riói indítványa az volt, hogy a szocialisták továbbra is támogassák a kormányt. Ugyilátszik igen nehéz lesz közös platformot létrehozni. A sajtó egészen bizonyosra veszi, hogy a szocialisták szakszervezetek a kormányval és a baloldali kartellel valószínű, hogy a szocialisták negyvennyolc óra alatt döntenek a kérdésben.

Doriot kommunista képviselő egyébként a kamarában újabb interpellációt jegyzett be, melyben azt kérdezte a kormánytól, hogy Franciaország miért nem kezdi meg a békétárgyalásokat. A kamara ennek az interpellációnak tárgyalását szótöbbséggel elhalasztotta. A szavazás előtt Briand éles szavakkal kifakadt a *kommunisták ellen*. Kijelentette, hogy a francia kormány bármikor hajlandó Abd el Krim-mel békét kötni, amint az elfogadható javaslatot terjeszt elő. Ezt a békét azonban — úgymond — a kommunisták lelkiismeretlen propagandájukkal csak hátráltatják.

A bíróság meghozta ítéletét a belényesi bűnperben

Magos Józsefet kilenc évi fegyházra, Sachs Henriket egy évi és hat hónapi fegyházra ítélték. A többi vádlottat felmentették

Három és fél órát vett igénybe az ítélet indokolásának felolvasása

Szombaton reggel nyolc órakor már hangos az esküdszéki folyosó. Az ajtó előtt két szuronyos rendőr áll és két rendőrtiszt, akik igazoltatják az érdeklődő közönséget. A tárgyalás megkezdése előtt az elnök elrendelte, hogy az összes vádlottak zsebeit és ruháját kutassák át, hogy nincs-e náluk fegyver. Háromnegyed kilenckor, amikor az elnök bejön a terembe, már szorongásig megteltek a padok, különösen sokan vannak a vádlottak hozzátartozói, akik mind eljöttek, hogy jelen legyenek az ítélet kihirdetésénél.

Bevonulnak a vádlottak. Magos József megölt feltűzőt szurony fegyverrel a kezében, Magos most sem látszik megtörténi, csak a szemei alatt vannak mély fekete karikák, ezek bizonyítják, hogy az éjszakát ébren töltötte. A többi vádlottak izakodnak.

A tárgyalás megkezdése előtt az elnök figyelmezteti a közönséget, hogy viselkedjenek nyugodtan és a tárgyalást semmiféle élménynyilvánítással ne zavarják.

Mindenki feláll a teremben és megszólal Predovici Joan elnök:

— Kihirdetem a törvényszék ítéletét. A törvény nevében!

Kilenc évi fegyház

A törvényszék

bűnösnek mondja ki Magos József jelenleg letartóztatásban levő budapesti lakost gyilkosságban való bűnössége miatt.

Mert elősegítette és megkönnyítette több társával együtt 1919. évi április hó 3-áról 4-re virradó éjszaka dr. Ciordas János belényesi ügyvéd meggyilkolását. Az ügyvédet a lakásáról elővezette, határozottan tudva azt, hogy meg fogják gyilkolni és elhozta Verböczy kapitányhoz.

Bűnösnek mondja ki a törvényszék Sachs Henriket, mint bűnösséget Perza György meggyilkolásában, mert maga is felfegyverkezve 1918. novemberében Karácsonyi Jenő hadnagy kíséretében expedíciót vezetett azok ellen a lakosok ellen,

Iratkozzon be

a Hegedüs kölcsönkönyvtárba

el a katonák, hogyan történt a lunkai erőszakoskodás és Perza György legyilkolása. Ezután az indokolás áttért a belényesi események ismertetésére. Itt a csabai katonák megszállása idején még teljes rend van. Csak dr. Ciordas János élete van veszélyeztetve. Ciordast többször figyelmeztetik, hogy menjen el Belényesből, de nem megy. Leírja az április 3-iki délutáni eseményeket, Fried hadnagynak és Szántónak a szerepét, majd áttér Magos József szerepére, akiről megállapítja, hogy ha azt nem is lehet bizonyítani, hogy Magos a gyilkosságban aktíve részt vett volna, vagyis Lunkán kívül lett volna, a Ciordas és Bolcas meggyilkolásánál mégis szerepe van, amint az Ciordas Irén vallomásából bebizonyult, Magos tartóztatta le ugyanis dr. Ciordas Jánost és így a büntetési kétségbevonhatatlannal megállapítható.

Ezután a bíróság egy elvi állásfoglalást ismertet az indokolás. Előbb a büntető iratai a hadbírósnál voltak, de a hadbíró az átküldötte azt a törvényszékhez, dacára annak, hogy a vádlottak abban az időben katonai minőségben követték el a bűntetteket, mégis a román hadsereg hatásköre alá ezek nem tartoztak, nem lehet tehát illetékes felettük ítékezni sem.

A fölmentések indokolása

Ezután a bíróság sorra veszi azokat az indokokat, amelyek alapján a többi vádlottakat fölmentették.

Toma Károly, mint gyerek szökött el hazulról és a tengerészekhez állott be, itten teljesen alárendelt minőségben volt, küldönci szolgálatokat teljesített. Nem valószínű, hogy tudta volna, hogy az a lámpa, amelyet a házigazdájától Keresztes rendeltetve kért, milyen célra fog szolgálni, a bűnrészességét tehát nem lehetett megállapítani.

Szántó Sándor szerepe a tanuvallosmások és a nyomozati adatok alapján csak a következőkben állapítható meg: Mint Fried hadnagy alantasa kiment az állomásra és utasítást adott az állomás akkori vezetőjének, hogy egy vonatot állítson elő. Nem lehet kétségbevonhatatlannal bizonyítani, hogy tudta volna, milyen célra fog szolgálni ez a vonat, hogy azzal Ciordast és Bolcast fogják szállítani. Ő azt hallotta, hogy Verbóczy akar a frontra utazni. Azt nem tudta megállapítani a bíróság, hogy milyen körülmények között határozták el Ciordas és Bolcas meggyilkolását, nem lehet tehát bizonyítani, hogy annak elhatározásában Szántónak bármilyen része lett volna. Különben is Szántó teljesen alárendelt minőségben volt Fried hadnagy mellett.

Kelemen Márton és Borbáth Lajos beismerik, hogy Hankóczy csapatában szolgált, de nincs egyetlen tárgyi bizonyíték sem arra, hogy a gyilkosságban bármilyen részük is volna. A bíróságnak azt sikerült megállapítani, hogy a két ügyvédet meggyilkoló katonák között Hankóczy főhadnagy, Topai, Ugly, Szabó és Pintér katonák voltak, de egyetlenegy bizonyíték sincs arra, hogy Kelemen és Borbáth ott lett volna. Éppen így nincs semmi bizonyíték arra, hogy a környékbeli községekben gyilkoltak, vagy bujtogattak volna. Ugly terhelő vallomását, valamint Kelemen és Borbáth beismerését, amelyet a legelső nyomozás alkalmával tettek, nem lehet beszámítani, mert megállapítható, hogy azt kényszer hatása alatt tették és vallomásaikat a vizsgálóbíró előtt visszavonták.

Bányai György ellen, semmi tárgyi bizonyíték nincs, hogy részt vett volna Bogdan Nicolai meggyilkolásában. Bindás Teodor terhelő vallomását nem veheti figyelembe a bíróság, mert ő csak azt látta, hogy

Bányai jelen volt a Bogdan bántalmazásánál.

Klein Mózes fel kellett menteni a gyilkosság vádjá elleni erőszak alól, mert egyetlen tanu vallomása nem erősítette meg, hogy abban része volna.

Katz Bélát szintén felmentette a bíróság ugyancsak terhelő tanuk hiányában. Sachsnál, Klein Mózesnél és Katz Bélánál a magánosok elleni erőszak vádjában alkalmazták az 1920. évi amnesztia törvényt és ezért nem ítélik el őket.

12 óra előtt egyenéhány perccel fejeződött be az indokolás felolvasása s azután Sovrea vezetőügyész emelkedik szólásra.

Felebbeszét jelent be Magos és Sachs elítélése ellen, a minősítés és a büntetés kirovása szempontjából. Megfelelbezi ezenkívül az összes többi vádlottak fölmentését. Kéri, hogy Magos fogságát tartsa fenn a bíróság, kéri

Sachs Henrik őrizetbe vételét is, tekintettel arra, hogy a Sachs előrehaladott életkorában ez az ítélet nagyon súlyos

és feltehető, hogy a büntetés elől külföldre fog menekülni.

Ezután a védők felebbeszét veszi fel a bíróság. Kocsán János fenntartja a tárgyalás során bejelentett összes semmisségi panaszait és felebbeszét veszi a megnyugszik az ítéletben, dr. Grünstein a Toma ítéletének minősítése ellen jelent be felebbeszét és a Sachs ítélete ellen is felebbeszét. A felebbeszét részletesen az ítélet kikézését után indokolja meg.

Ezután a vádlottakat kérdezi meg a bíróság. Magos a következőket mondja:

— Felebbezek, mert nem vagyok bűnös és minden ok nélkül ítélt el a bíróság. Sachst kivéve, a többi összes vádlottak is megnyugszanak az ítéletben.

Ezután néhány perces tanácskozássra vonulnak vissza a bíróság tagjai, majd kihirdetik az eredményt:

Sachs őrizetbe vételét nem tartják szükségesnek, mert ha az nem menekült el az országból, amikor gyilkosság vádjá miatt folyt elene a vizsgálát, feltehető, hogy most sem menekül el a büntetés elől.

Különben is Sachs magas állásban levő főtisztviselő és vagyonnal is rendelkezik, ami szintén kétségessé teszi, hogy szokni akarna.

A teremben néhány pillanatig nyomasztó csend van. Csak Magos gyűri idegesen a kalapját a kezeiben. Az elnök feláll és jelt ad a fegyőrnek, hogy Magost elvezetheti.

Magos feláll, körülnéz a teremben, azután elindul az ajtó felé. Az ügyész rendelkezése a fegyőr mellé még egy szuronyos rendőr is odaállott és ketten kísérik Magost.

A többi, most már felmentett vádlottakat a hozzátartozóik veszik körül. Néhány nő sir.

Déli fél egy óra van.

Lassan kiszűrődik a közönség a teremből. Az utcán néhány kíváncsi ember megáll és kíváncsion kérdi, mi volt az ítélet.

Ahogy Magos légr az utcára, az éles déli napsütésben jobban látni, hogy milyen sápadt és fáradt. A lábait öregesen vonszolja. Az ügyességi fogház előtt egy pillanatra megáll. Az ör előremegy, kinyitja az ajtót. Csapódik a kapu és Magos József alakja végleg eltűnik a vastag, sárgára mázolt falak mögött.

Francia gyapjú delainak, liberty charmeusók, miniat. marocainak **Leifner Márton R.T-nál**

A tanoncok kiállítás

Ma délelőtt dönt a zsűri az iparitanonciskola nagyszerű kiállításán, amely a Sztaroveszky-utca 7. szám alatti tantermekben rendeztek. Az iparos ifjuság nagyszerű teljesítménye csak a legnagyobb ragadtatás hangját engedi meg, mert egy két éves tanoncok produktumaira hallgatunk idős mesterektől olyan kritikák, hogy ötven évben egyszor látnak olyan precíz szép munkát. Nem akarunk preidikálni, de a pompás kiállításból fel kell említenünk neveket. Így az asztalosfémipari, villamos, bádóg munkák közül Adonyi Mihály saját tálalmányu olesó fürdőszoba fűtését, ami konyhából történik, Szeremi Sándó Jónás Károly, Muhari András, Wertheimer Ferenc, Halász József, Reiner Iván, Karezag György, Nagy Lajos, Imre Zachariás, Balázs János, Erdélyi Gyula, Jurka Lajos, Tóth József, Oláh Imre, R. János siketnéma asztalos munkái. A szűcsök, cipészek szakrajzai s munkái feltűnő eredményt mutatnak. Szabó Károly, Ováth Ferenc cipészek. Vajna Lajos eszmia, Kovács Imre cipész, Kiss Károly Merza Kálmán, Nagy Antal, Bocsonyi Ferenc nyerges és szíjgyártó munkái. A fémipari szakrajzok után a szoba és címfestők rajzain megérzik a kitűnő művés Mikes Ödön tanár tanítása. Németh Ferenc, Guzmányi János, Sonnenwirth András címfestők, Friedmann Pál könyvkötő Grosz Imre, Tóth Mihály és Hollend László óráskész esztergamunkái. József Jenő és Stern Márton bórondók, Szilágyi András, Ladányi Gyula hajdizsitők. Tegz Géza, Pozsonyi József és Tóth Flora cukrárok.

120 osztálynak 3000 növendéke mutatja be ismereteit és az a 14 tanárnak és tanonctartó iparosságnak dicsőre válik. Holnap ismertetjük a zsűri döntését.

Legujabb formájú gyermekkoosik dus választékban Engel Lajosnál Sas-Passage volt Enyves-hát helyén

Ideal cipőkrém kapható a Mihai Viteazul (Nagy-piaciéri) elarusító helyen és STERN bórúletében. Str. Avram I. (Kossuth-u.)9.

Ma, vasárnap délelőtt

1/2 11-kor és délután

1/2 5-kor folytatódik a

BALKÁNYI

gyűjtemény elárverezése, a HELIKON Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 1. szám alatti helyiségben.

A gyűjtemény óriási anyaga és a Kolozsvárról, Brassóból, Temesvárról érkezett gyűjtők jelenléte valószínűleg az aukció hétfőn és kedden való folytatását is lehetővé teszi.

Soha többé nem lesz alkalma 250 leiért ház-tulajdonossá lenni.
Huzás június hó 28-án. — Halásztás kizárva!
Sorsjegyek a HEGEDŰS HIRLAPIRODÁBAN csak csütörökig 25-ig kaphatók.

A száz éves palotai templom története

Megemlékeztünk a napokban arról a szép ünnepségről, mely a száz esztendő újpalotai templom évfordulójára alkalmasul folyt le. A templom keletkezésének történelméről az alábbi érdekes közleményt kaptuk:

Egy egyszerű családból, nemesi családból származott férfi, Gróf Frimont János építtette 100 évvel ezelőtt, kerek egymillió pengő forintért, hogy milyen tekintélyes summa volt ez akkor, — el lehet képzelni — amikor pl. 60 krajcár volt egy pár csizma. Ez a mély vallásosságból hevített férfi, mint közkatona kezdte meg pályáját, a 19. század elején Olaszországban kiűtött a forradalom, a forradalmárok defronizálták a nápolyi királyt, I. Ferenc osztrák császár sietett segítségére, ez egyik legvitézebb katonáját, ekkor már több háboruból batorságával kiűtött hadvezérét, gróf Frimontot küldte a forradalmárok leverésére. Hadvezéri talentumával rövidesen megelékezett a lázadókat, a nápolyi királyt visszahelyezte trónjára s a legpéldásabb rendet teremtette meg Nápolyban.

A nápolyi király halálából a legmagasabb katonai kitüntetésben részesítette, de kitüntette a rettenthetetlen hőst Európa többi fejedelme is, 15 kitüntetést kapott, de legkedvesebb volt neki a Ferenc császáré. A katonai kitüntetések mellé még 5 községet is — köztük Palotát is — ajándékozott neki minden tartozékával egyetemben.

A büszke hadvezért nem vakította el a fény, a pompa, a gazdagság, szívében, lelkében egyszerűnek, nemesnek maradt, minden győzelmet — mint mondá — a jó Istennek köszönheti, első dolga volt a béke, a pihenés napján tehát ezt neki meghálálni. Olaszországi utján gyakran megfordult Páduban, gyakran imaakozott Szent Antalnak világhírű templomában. A templom főnöke magasztossága, a Szent iránti tisztelettel tisztelezte érlelték meg benne a gondolatot, hogy ha módja lesz rá, építtet és egy templomot a csodátevő szent tiszteletére. Alig vette birtokába dominiumait, máris fölépítette Palotát a templomot, teljesen a páduai mintájára, mely párját ritkítja a maga nemében, a kereszt alakban épült bazilikaszerű templomnak ma is csodájára járnak messze idegenből is. Olasz művészek tervezték, olasz munkások építették, berendezése művészi, fejedelmi, valamennyire mind műemlék, melynek mindenike egy-egy darab történelem. Oltárai tiszta carrarai márványból, szöszéke a szobrászatnak oly remeke, amintől ma sem tudnak produkálni, a gyönyörű faragványok, a képek mind-mind kézimunka, olasz szobrászok, testők végtelen időkre szóló művei. A Szent Antal szobor is párral a maga nemében, az ébenfa feszületét az elefántcsontból faragott corpussal egyetemben már kincseket igényeltek, a szöszéket takarékos gobelin hímzés oly művészi kézimunka, amintől ritkán láthat emberi szem, a gyertyatartók is mind-mind a háboruból származott bronz ágyúkból készültek. A keresztelőkút is a 19. század műve.

E templom alatt pihenni siri álmát e ritka vallásosságú férfi, aki egyébként fejedelmi alapítványt tett az egyház fenntartására és az egyházi személyek ellátására.

Ő maga kívánta így, mert bár Sziléziában ringott bölcsője, mégis megszerette a magyarokat, a magyar husárokat tanulta meg először szeretni s ezeken keresztül az egész magyarságot, ő maga mondotta még katonáskodása idején, hogy ha nyugdíjba megy, a magyarok körében akarja életének áradalmait kipihenni. Isten kiűrkészhetetlen áradata másféleképpen intézte mégis, Bécsben halt meg 1831. dec. 26-án. Családja, hozzátartozói teljesítették utolsó akaratát, magyar földre hozták kihűlt tetemét, magyar földre helyezték örök nyugalomra immár 93 éve, az üvegkoporsót vörösréz-koporsó fedi, mely felett díszes oltár emelkedik. A palotaiak ma is kegyelettel őrzik emlékét, ma is fel-le keresik kriptáját, hogy egy Miatyánkot mondjanak el érte, aki megalapozta az ő apák boldogulását, gazdagságát.

Szabados Pál

SCHÖBERL ÁGYAK készen és megrendelésre kaphatók 3500 leért
ART KÁRPITOSNÁL
Str. Cosbuc (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig pal. a.
Mindene szakmába vágó munkák legszolidabb árban és felelősség mellett készülnek.

Írásokon át visz az út két ország közeledéséhez

A román és a vörös csapatok valahol a Tiszánál néztek farkasszemet. Trianon egy évnél messzebben rejtelmeskedett s a hivatalok Erdélyben még úgy működtek, mintha szó sem lett volna az elkövetkező változásokról. Iskolák a régi tanterv szerint tanítottak; egyedül az írók érezték meg annak a szükségét, hogy hosszú időre önálló életre kell berendezkedniük. (Szabó Dezső írta le akkortájt valahol, hogy az igazi író mindig elébe vigyogó viharadara a jövőnek.)

A mai Erdély területén 1919 nyarán összebeszélés nélkül, mégis közös sejtelmektől hajtva megkezdődött a céltudatos irodalmi decentralizáció. Mintegy gondos tőli berendezkedés nyilvánult ez a mozgalom, mely eleinte gyermekcipőben csetlett-bojladozott, de pár év alatt kinőtt Romániában a magyar kisebbségi élet egyetlen erősségévé.

S az erősséget a megfordult állapot nemhogy elsorvasztotta volna, mint a gazdasági, politikai, iskolai és egyházi életet, hanem csodák-csodájára éppen kifejlesztette.

Az erdélyi magyar irodalom azóta jelentőségében messze túlszárnyalta a vele egyidős magyarországi irodalmat. Nemrégiben egy kolozsvári író-köllegánk ezt a viszonylatot úgy állapította meg, hogy az erdélyi magyar író tudatos kifejezője a saját népe sorsának, küzdelmeinek s benne tömegek élete zenélődik művészi formába, míg az 1919 óta jelentkezett magyar irodalomra a jellemző éppen a jelenlegi magyar élettől való légüres elfüggetlenedés.

Erdélyi irodalom! Hányszor hallottuk nevét lebiggyedt ajakkal, kicsinyől vállvonogatás kíséretében, vagy nagyképpen mosolyogva kiejteni! Hat év alatt szerencsén mégis kiizmosodtunk, ellenére a közönynek, ellenére a cinikus vállranga látsóknak, amivel bennünket idehaza iogadtak professzorok és gyomorhajos irodalmi „connaissanceur”ok. Kiizmosodtunk annyira, hogy ma már szűk lett számunkra az erdélyi olvasóterület. S az irántunk való érdeklődés odaátról áttört a haláron.

Figyelnünk kezdtek az írók munkát, amit a magyar irodalom Erdélyben az új állam iránti teljes respektussal, mégis a saját fejtájának tartozó, alkuváns nélküli kötelezettségteljesítéssel végeztet. Figyelnünk kezdtek és küldt, hogy az erdélyi irodalomnak Magyarország éppen oly jó talaja lehet, mint a budapesti irodalomnak.

Egyik legelőkelőbb budapesti könyvkiadó cég az ősz folyamán tervbevette, hogy terméiben kiállítását rendez az Erdély területén 1919 óta megjelent, tehát Magyarországon ezidőszent legnagyobb részt ismeretlen szépirodalmi művekből. Összekötöttesbe lépett ebben a kérdésben erdélyi könyvgyűjtőkkel. És küldt, hogy 1919 óta Erdélyben nem kevesebb mint nyolcszáz kötet látott napvilágot.

Kétségtelen, hogy ebben a meglepő mennyiségben nem minden munkára lehet ráfogni, hogy nyeresége lenne az irodalomnak. De letagadhatatlan tény, hogy ha e termelésnek csak két-három százaléka az igazi érték, akkor is olyan eleven szellemi élettről tesz tanubizonyságot, amelyről hat évvel ezelőtt Erdélyben álmodni sem lehetett.

Érdekes, hogy az erdélyi írás előretörését Magyarországon éppen az az írói generáció igyekszik erőszakosan lecsukott szemekkel észre nem venni, amelyek az erdélyi irodalom kifejlődésével egykorú. És jóllehet a romániai magyar irodalomra minden inkább ráfogható, csak nem a konzervativizmus: mégis a Herczeg Ferenc és a vele egy-standardot jelentő magyar szellemi vezetők tábora fordul elsősorban megértéssel az erdélyi írók felé. Ők azok, akik észrevették, hogy az erdélyi irodalom felérkezett az exportképesség szintjére. Ők azok, akik odaát magukra vál-

lalták azt az irodalomtörténeti feladatot, hogy számunkra befogadóképesse várázsolják a jelenleg még budapestiek számára is mostoha olvasótalajt.

Ebből a feladatvállalásból kifolyólag írta Herczeg Ferenc a minap arra célozva valakinek, hogy Magyarországon az erdélyi írásnak minden világnézeti árnyalatát egyenlő feltételek között kell bemutatni:

„En a tehetséget minden költőben becsülöm; az „irány” csak akkor ideges, ha a tehetségtelenség álarca.”

Ugyancsak az erdélyi írók magyarországi kollektív bemutatkozásáról való tárgyalása közben Herczeg Ferencről derült ki, hogy tizennégy erdélyi író nevének említése közben mindössze kettőnek a munkássága nem volt előtte ismerős.

Budapesten ma le nem tagadható nagy érdeklődés él az erdélyi írók iránt. S az erdélyi magyar szellemnek határon túli megmutatkozására a lélektani pillanatok körülbelül minden tekintetben elérkezett. Az utóbbi fél év alatt szellemi termelésünk minőségben és mennyiségben is hatalmasan előrelendült. Másfelől a két ország között öt éven keresztül tapasztalt feszültség lényegesen enyhült. Félreértések veszélye nélkül rendszeresen ki lehetne építeni immár Románia és Magyarország között azt az utat, amin egyelőre az erdélyi magyar szellem vonulna be Budapestre, majd a magyar és román kultúrcsere is kezdetét venné.

Magyarország várja az erdélyi írók megmutatkozását.

Ugy lehet, a bemutatkozás rövidesen megtörténik. És mint hat évvel ezelőtt az önálló életre való berendezkedésnek, most a normális vérkeringés megindításának útját is az irodalom mutathatná meg a gazdasági és politikai kapcsolatok felvételére!

T. G.

Autogén hegesztési munkáit

re, vigye kontáraknak, sem másodkézbé csináltatni, mert sokkal olcsóbban és jobban megkapja

Örlei és Fiedler

autogén hegesztő és járműparalelnél, ahol minden e fajta munkákat felelősség mellett végeznek Strada Episcopul Radu (Sztaroveszky-utca) 9.

njkelezést zománcozást jutá-
nyosan eszközöl

Ezüstözést

KALENDA
cég

Gumi
áru, va-
lamint varrógép
és kerékpárjavító műhely ugyanott

NAP és ESŐERNYŐK

legújabb kivitelben, mélyen le-
szállított árban.

HARISNYA raktáramat teljes egé-
szében kiárusítom.

BLUM VILMOS, Köröspart

A 60 év óta fennálló

Glücksman cég

Piața Unirii (Szt. László)-tér üzletét is-
mét felszerelte békeminőségű

vászon és női divat

árukkal, melyeket elismert
szolid áron árúsít.

IZZADÁSA ellen HÖFER hármast követeljen patikában, drogériában

Előkészítik a kereskedelmi és iparkamarai választásokat

— A cégek adatközlési kötelességei —

Az új kamarai törvény alapján új választások lesznek a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarában. Első sorban a szavazásra jogosultak névjegyzékét állítják össze s e célból körlevelekben fordul a kamara a területén működő társas vállalatokhoz, (részvénytársaság, szövetkezet, közkereseti társaság s bértéti társaság), hogy jelentsek be, melyik beltág, vagy igazgatósági tag után akarják magukat a kamara életében képviseltetni s szavazataikat gyakorolni. A törvény szerint a kamara tagjai csak román állampolgárok lehetnek. A kamarának nem áll módjában hivatalból megállapítani, hogy a tekintetbe jövő iparosok és kereskedők közül, kik román állampolgárok s kik idegenek, külföldiek s így minden szavazóra hárul a kötelesség, hogy már előzőleg, a végleges lajstrom összeállításánál román állampolgárságát igazolja.

A szavazásra jogosultak névjegyzéke lényegesen eltér a mulbaniaktól. Kiesik a szavazatra jogosultak közül az iparosok nagy csoportja. Az új kamarai törvény szerint ugyanis csak azok lehetnek választók, akik kereskedelmi vagy ipari adót fizetnek, ellenben azok, akik professzionális adót fizetnek, nem lehetnek tagok. Ebbe a kategóriába tartozik a cipész és szabóiparban az iparosok jórésze. Mindazok, akik megrendelésre dolgoznak, így a kézműipar, amely régen a legnagyobb szerepet játszotta, most visszaszorul. Ezzel szemben a legkisebb kereskedők is, a piaci árusok és házalók megtarthatják szavazati jogukat.

Az előkészítésnél legfontosabb az egyes gazdasági csoportok arányának megállapítása. Az új kamara összetétele ugyanis nagyban fog különbözni a régitől. Eddig két szakosztály volt, a kereskedelmi és ipari. A kereskedelmi osztály tagjait köztársasági választóik a nagykereskedők és kiskereskedők, az ipari osztályt a nagyiparosok és kisiparosok. Semmi korlátozás nem volt a tekintetben, hogy kit választásznak meg beltagnak. Az új törvény ezzel szemben külön választja a négy kategóriát: nagy és kiskereskedők, nagy és kisiparosok s gondoskodik arról, hogy minden képviselőt nyerve a kamarában. És pedig arányosan, az egyes csoportbeli érdekeltek által fizetett adók nagysága szerint. Azt tehát, hogy egy csoportból hány beltág képviselheti, az dönti el, hogy az illető kamara területén milyen gazdasági erőt képviselnek. A választott kamarai tagok száma negyven lesz s a kamara felterjesztésére a kereskedelmi és iparügyi miniszter állapítja meg, hogy ezek közül hányat választanak meg a kiskereskedők s a nagykereskedők. Most ebben a kérdésben a régi kamarai tagok fognak javaslatot tenni s e célból rövidesen rendkívüli közgyűlésre hívják össze a régi kamarát.

A kereskedelmi és iparkamara titkári hivatala most dolgozza fel az adatokat, amelyeknek végösszege s aránya határoz. Nagyváradon a legerősebb osztály a nagykereskedők, mert idetartoznak az összes bankok, biztosító társaságok s az összes kereskedelmi vállalatok. Azután jön a gyáríparral a nagyiparosok osztálya. Lényegesen kisebb a kisiparosoké s végül jönnek a kiskereskedők. Az érdekeltek helyesen teszik, ha az új kamarák alakulását figyelemmel kísérik.

A kamarai törvénynek van egy eddig ismeretlen rendelkezése, amely az ipari

és kereskedelmi vállalatoknak kötelességévé teszi azt, hogy a kamara által kívánt adatokat és információkat pontosan adják meg. Ugyanez kötelezi a hatóságokat is. A törvény szerint a kamarák a közhatóságok segítségét igénybevehetik s ezekről és a magáncégektől felvilágosítást és információt kérhetnek. Iparosok, kereskedők, kereskedelmi társaságok kötelesek a kért felvilágosítást megadni, ha ezek nem érintik az üzleti titkot s nincsenek ellentétben a hivatás érdekeivel. Az adatok megtagadása vagy szándékosan helytelenül közlése kihágás, amely 250-től 5000 lejig terjedő pénzbüntetéssel büntethető s a melyet a törvényszék sürgősséggel mond ki. A büntetés ellen 10 nap alatt felfolyamodásnak van helye.

A kamarai törvény ezen intézkedése a kamarák tevékenységének pontossága s gyorsasága érdekében jött létre. A kamaráknak szükségük van adatokra, felvilágosításokra s egyes tájékoztató anyagokra, amelyek tisztviselői után szóbelileg, legtöbbször azonban írásbelileg szereznek be a kereskedelmi és ipari vállalatoktól. Ha az adatokat nem tudják megszerezni, működésükben nem felelhetnek meg a törvény által előírt feladataiknak. A törvény azonban csak azon adatok szolgáltatására vonatkozik, amelyeket a vállalatok magánérdekeiben szükséges igazolások, bizonyítványok céljából saját kezdeményezésére közölnek a kamarával. Sokkal szigorúbb rendelkezések vannak a kamara által kiállítandó származási bizonyítványban, különösen a piaci árak igazolása céljából előterjesztett beadványokban foglalt adatokra, mert ezeknek helytelensége esetén joguk van a kamaráknak az illető cég ellen büntvádi eljárást indítani.

Mennyi apanázst kaptak békeben az osztrák főhercegek

A „Neues Wiener Journal“ legutóbbi számában folytatja a Habsburg-család 1839-ből származó házi statútumának közlését, amely úgy rendelkezik, hogy a császári ház tagjai magas méltóságúnak és származásúnak megfelelő apanázsból részesüljenek. A háború harmadik évében — írja a lap — Ausztria és Magyarország költségvetése összesen 22.600.000 koronát irányzott elő az udvartartás költségeire. Ehhez még különböző összegek járultak, tojaki borok eladásából, a schönbrunn menaszériában szedett belépőtől, a más hasonló bevételekből, úgy hogy a bécsi császári udvarnak körülbelül 28.000.000 korona bevétele volt. Ebből földöztek a Burgszínház deficitjét, az udvari nyugdíjakat, a különböző rendezések adományozásának, az udvari könyvtárak, kincstárak és muzeumoknak kiadásait.

Károly király és Zita királyné apanázsként 2.600.000 koronát kapott és különböző apanázst kaptak a főhercegek és főhercegnők, aszerint, hogy milyen közeli rokonságban állottak az uralkodópárhoz. A legnagyobb apanázsa Mária Josefa főhercegnőnek és Mária Terézia főhercegnőnek volt, akik mint a király illetve királyné anyja, 240.000, illetve 300.000 korona apanázst élveztek. Nagy apanázsa volt — 162.000 korona — a király öccsének, Miksa főhercegnek is, aki tudvalevőleg sokat reprezentált. Péter Ferdinánd főherceg 119.000 koronát kapott, igaz hogy neki soktagu családról és ezek udvartartásáról kellett gondoskodnia. Ezekből az apanázsból fizették az udvarmestereket, kamarásokat, kamarai előljárókat és udvarhölgyeket is. A drágulás, amely a háború minden évével együtt nőtt, újabb

és újabb terheket rótt az udvar jövedelmére, úgy hogy az udvar deficitje 1917-ben már 7.000.000 korona volt. Az udvarmesteri hivatalnak földözet után kellett néznie és — ami Ferenc József hosszú uralkodása alatt elképzelhetetlen volt — Károly király kiadásainak egy részét már a rendkívüli hadihitelekkel földöztek. Gróf Hunyadi József udvarmester 40%-os drágasági pótlékról tárgyalt az osztrák és magyar kormányval, amikor előtűt 1918 októberére — és minden összeomlott.

Mindannyiunk érdeke jól, olcsón ruházkodni!!

1 m. prima cerna zefier	Lei 40
1 m. békebeli lilium vászon	Lei 54
1 m. schweizi himzett batist	Lei 60
1 m. lehnemü vászon prima	Lei 40
1 m. valódi francia mosó delain	Lei 46

Állandó nagy rakár elővászának és beléslárúban

Witrael Vilmosnál

Str. Avram Janou (Kossuth utca) 2. szám
Sas kávéházzal szemben.

ZSOLDOS tanintézet

Budapest, VII, Dohány-u. 84.
Telefon: József 124-47.

Az ország legrégibb és legismertebb előkészítő intézete. A legjobb sikerrel készíti elő középiskolai magánvizsákra, érettségire vidékieket is. Beszélgetés és kedvezmény Teljes anyagi felelősség.

LINOLEUM Haas Lipót

legnagyobb linoleum és szőnyeg különlegességt áruház

Főlerakat: ORADEA-MARE
Bulevardul Regele Ferdinand No. 5.
Lerakatok: CLUJ, TIMISOARA.

Mélyen leszállított árak!

Feldőtőszori gummlakabátok

legnagyobb választékban, elegáns fazonban 900-tól

VIASZOS VÁSZON

prima minőségű gyönyörű mintákban

80 cm. széles mtr.	100.—
100 cm. széles mtr.	125.—
125 cm. széles mtr.	145.—

BŐRVÁSZON

kárpitosok, kocsigátyók, könyvkötők részére nagy választékban
115 cm széles 115.— Leitől feljebb.

LINOLEUM

szebbnél szebb mintákban

70 cm. széles	135.— Lei
90 cm. széles	170.— Lei

padlóbevonásra mintázott vagy parket-linoleum
200 cm. széles négyzetméterenként 237.50 Lei
Kapható 250—300 méter szélességben is.

SZŐNYEGEK

Sirapa futószőnyeg 70 cm. széles	96.—
" " " 80 cm. "	139.—
" " " 90 cm. "	163.—
Agytő szőnyeg „Boucle“	125.—
Ottoman takaró „Karamani“	1600.—
Két oldal hasznáható ebédőszőnyeg nagyon szép mintákban 200×300	1730.—

Ezenkívül nagy választék függőnyben, fal szőnyegben, láb őrlők, mindenféle gummlárú, tornaöplők, sárcöplők, játéka, gummlabda stb. stb.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Külföldi utamról a legújabb eredeti bécsi és párisi kalapmodellekkel megérkeztem.

Bokor Szidy (volt Kertész Szidy)

Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 14.
Premontrei gimnázium.

Dolláreső

a budapesti színházak körül.

— A starok tették tönkre az Ünöt. —

(Budapesti levél.) Nagy Andorral, a volt ünnö nagyváradi újságíróval, jelenleg a *Esti Kurír* főmunkatársával rójjuk a király-utcát. Sietve jön szembe velünk Emőd Tamás, az ugyancsak volt elsőrangú királyi zsmnalisztia, később a budapesti Lujza színház direktora. Szeretetteljes üdvözlés és a viszonyaink felől való kölcsönös érdeklődés után kiderül, és ez jellemzi a világvárosi élet tem-ját — hogy Nagy és Emőd, a régi ke-verespajtások, a kedves ifjonti barátok élnek egy városban, még valahogy bizsós mezerben is, és hosszú-hosszu napok óta nem találkoztak, nem beszéltek egymással.

— Mán mégis csak össze kéne jönni valahol egy este — mondja Emőd — hogy kibeszéljessük magunkat a régi királyi dögokról...

Persze csakhamar rátérünk a pesti színházi viszonyokra. Emőd a fizetésképtelenségbe került Ünöt egyik színházát, a Lujza színházról elnevezett Szeressen-utcai muzsahajlékot igazgatta. Köztudomású, hogy kitűnő ötletei voltak, szorgalmas, erőskezű direktor volt s igazán nagy-szerű érzékről tanuskodó eleven és értel-es repertoart adott, de hiába, a közön-telenség, amely ezt anyagilag méltányolta volna, az ő szinkoréből is csakugy elma-dt, mint ahogy egyébként...

— Mit csinálsz most, Tamás — kér-dezzük.

— Hát mit csinálhat egy „facér direk-tor”? Most egyelőre pihenek, hiszen rá-mér a nagy hajszá után, szerződéssem az Ünöt-vel még tart... És vannak kedvező ilátásaim egy érdekesség létrehozására, mellyel átvesszük valamelyik Ünöt szin-házát a Magyar vagy a Belvárosi. Most s épen ebben az ügyben lolokol. Sajná-som Faludiékat, igazán lelkes, intelligens s áldozatkész színházi emberek voltak, de számítás nélkül dolgoztak s azzal a dolláresővel, amit maguk körül árasztot-tak, csak ide juthattak...

A dolláresőt, amit Emőd említett, ugy-kell érteni, hogy Faludiék alatt soha nem apasztalt régióik csapkodott a star rend-szer. Hiteles adatokat szereztem több biztos helyről ama fizetések, helyesebben fellépti díjak összege felől, amelyeket szívik volt Faludiéknak folyósítani az Ünöt starjai kezelihez vagy kacsóhihoz. Persze ezeket a hatalmas gázsikat a színház-rösztök konkurrenciája termelte ki. Ben Blumenthal, az amerikai színházirány kezdte, aki azt hitte, hogy az amerikai arányokat bele lehet illeszteni a buda-pesti viszonyokba. A Blumenthal Fővá-rosi Operett színházában legutóbb ment Haló Amerikán két primadonnája, Péchy Erzsé és Biller Irén esténtként há-rommillió hatszáz ezer koronás fellépti díjban részesültek, ami havi 110 millió korona fizetésnek felel meg (hevenyében számítva 330.000 leinek). Halnay Tibor, a nagyváradi honvéddhadapróiskola egy-kori növendéke, ma a nagyszerű táncos-komikus, Biller kitűnő partnere napi két és fél millió korona felléptidíjat kap.

Faludiék nem térhetik ki e tempó elől. Szerződötték a Nemzeti Színházról Kiss Ferencet horribilis dollár gázsival a Marica grófnő tisztartójának eljátszására. Rátkai Marci napi két és félmillió, Honthy Hanna napi két millió korona felléptidíjat élveztek.

A Marica grófnő után Butykai Csá-szárnő apródjával válték Faludiék a Király Színházát megtölteni. Az operett librettójának szerzősége felől hatalmas hírlapi csata kerekedett, maga Kosáry Emmi vállalta a parádés primadonna

szerepet, no meg Kirdy Ernő, a vezető férfi parthit. Butykai dirigált s mindazok ellenére az apród nem tudott diadalma-san bevonulni a budapesti közönség sze-retebebe...

Három este után le kellett venni a műsorról. Amde Kosáry Emmi esténtként három millió hatszáz ezer korona fellépti díjat biztosított magának. A fiasók után ismét a Marica grófnő kellett elővenni és most már Lábass Juci, a kitűnő Marica se volt hajlandó olcsóbban „dolgozni”, mint Kosáry Emmi. Kihaszánálta, hogy a direktió rászorult és ezentul esténtként ő is három millió hatszáz ezret vett fel az Ünöt kasszájából.

A másodrendű operetténekesnők napi-dija sincs egy millió alul, Kirdy Ernő, Nádor Jenő felléptidíja másfél millió korona.

A drámai színésznők fizetése alaco-nyabb, mint az operett szakmabeliéke. Titkos Ilona (Ünöt-Belvárosi Színház) havi 75 millió gázsit kap, Bajor Gizi (Ünöt-Ma-

gyar Színház), kit a Nemzetitől hódítottak el Faludiék, valamivel kevesebbet.

Ez a méregdrágán kiépített star-rend-szer meg kellett, hogy hozza a színházak csődjét. Különösen, hogy a leromlott bu-dapesti gazdasági viszonyok megrikkították a színházjárok sorait. Ezek a gázsik állan-dóan táblás házakra voltak kalkulálva, de ezek a felt házak elmaradtak és vol-tak olyan esték, amikor annyi bevétel sem volt, hogy a vezető primadonna fel-léptidíját fedezte volna. Blumenthal a ki-adós amerikai dollárokkal megrakodva még birja a ráfizetéseket, de Faludiék te-herbírájának egyszer vége szakadt.

Az bizonyos, hogy az új budapesti színházi kampány szakítani fog a star rendszerrel. Ebbe elsősorban maguknak a staroknak kell beletörődni.

Budapest, június 15.

Pásztor Bertalan.

„Az érlelmeszesedés nem elkerülhetetlen végzete az ötven éves embernek”

A budapesti Országos Közegészségügyi Egyesület népszerű előadás sorozatának keretében Benedici Henrik dr. egyetemi tanár tartott a bölcsészeti egyetem fizikai intézetének ezer hallgató befogadására alkalmas, amiteatrumszerűen épített ha-talmas fizikai előadótermében zsúfolt padosorok előtt előadást az érlelmeszesedésről. A társaság elnökének, Gerlóczy Zsigmond dr. egyetemi tanárnak beve-zető szavai után Cenedict professzor eze-ket mondotta:

A kritikus ötödik és hatodik évtized.

Az érlelmeszesedésről beszélni ma közérdekű, hiszen a halálesetek igen nagy százaléka következik be éppen a véredé-nyek elmeszesése miatt. Különösen az ember életének ötödik és hatodik évtize-dében jelentkezik a betegség.

— Az érlelmeszesedés elnevezés már magában véve helytelen és a helyes de-finíciója voltaképpen az arterio sclerosis-nak, az ütőerek rugalmasságának és tel-jesítőképeségének csökkenése volna. Az érlelmeszesedés szempontjából csak az ütőerek jönnek számításba, mert a vissz-erekben állandóan egyenletesen folyik a vér és nem lökészerűen, mint az ütő-erekben, amelyek éppen úgy vernek, mint a szív. Az ütőerek aktíve műkö-dnek, folytatják és megkönynyítik a szív munkáját, úgy hogy durva hasonlaltal élve, talán azt is mondhatnók, hogy egy-szerűen a szív perifériái.

— Ha az ütőerek keresztmetszetét vizsgáljuk, úgy megdöbbenünk azok ré-tegeinek gazdagságán. Tudvalevőleg az ütőerek izmos szövetek, még pedig úgy-nevezett sima izmokból állanak, amelyek az ember akaratának nem engedelmes-kednek. Az izmoknak kívül körkörös le-mezeket találunk az ütőerekben, amelyek egészen elasztikusak. Ezt az anyagot elasztinnak hívjuk és a szervezetnek ez a kaucsukja csak ott van meg, ahol arra mulhatatlanul szükség van, mint például a véredényekben és a tüdőben. Ez a be-rendezés a véredényeket alkalmassá teszi arra, hogy hol összehúzódjának, hol pedig kitáguljanak és így a vér egyenle-tes elosztása feladatának eleget tegyenek. Munkájukat a sima izmok az emberi aka-rattól teljesen függetlenül végzik, sőt nagyon sokszor az emberi akarat elle-nére is, hiszen például nem áll senkinek sem módjában megakadályozni azt, hogy elpiruljon, amikor az ütőerek az ember arcába kergetik gyorsabb tempóban a vért.

Az érlelmeszesedés nem szüksé-g-szerű kísérője az öregkornak

— A verőerek tulajdonságait, ha zavaró körülmények nem lépnek fel, megtartják egész

végig és tévedés volna azt hinni, hogy érlel-meszesedés az öregkor szükségszerű kísérője. Aká-rhány nyolcvan éves ember boncolásánál hiába kerestük azt az érlelmeszesedést, amelyet fiatal gyerekeknél viszont fel lehetett találni. Természe-jesen az kétségtelen, hogy nyolcvan év alatt több alkalom adódik az érrendszer erősebb igénybe-vételére, mint husz, vagy huszonöt év alatt és így öregkorban gyakoribb az érlelmeszesedés. Aki tulságosan igénybeveszi véredényeit, annál a pót-lás már nem lesz olyan tökéletes és az orvos hamar felismerheti a kezdődő érlelmeszesedést, mert az ütőerek sima és fényes felületű fala helyett sárga körökkel tarkázott, szinte valami penésszel bevont véredényfalat lát.

— Ezek a sárga foltocskák zsírszerű lerako-dások, amelyek csakhamar beivódnak mérszókál és belerdíják magukat a véredények belsőb ré-tegeibe is. Azt sem állíthatjuk, hogy a véredények elmeszesedése halált okoz, mert azt látjuk, hogy egészen elmeszesedett véredényekkel még évtize-dekig élnek emberek, viszont parányi adrenalin-lerakodások hamar végezhetnek az emberrel.

Az érlelmeszesedésre való hajlandóság átöröklődik

— Az érlelmeszesedést származása szerint két csoportba oszthatjuk, még pedig veleszületett és szerzett érlelmeszesedésre. Az esetek többségé-ben az érlelmeszesedés veleszületett és ma már tudjuk, hogy az érlelmeszesedésre való hajlandó-ság kétségkívül átöröklődik. Természetesen nem kell azt gondolni, hogy a csecsemő már érlel-me-

MEGSZABADUL

a ruházkodás minden gondjától, ha

20 heti, vagy 5 havi
részletlefizetésre

vásárolja be minden tex-
tiláruszükségletét a

HELLAS

ÁRUFORGALMI R. T.-nál

Oradea-Mare, Strada Avram
Iancu (Kossuth-utca) 14 sz.
Telefon 96.

Óriási választék női- és férfi-
szövetekben, vásznak, zefírek,
damasztok és mindenféle mo-
sóárukban, kelengyefélékben
szőnyegekben stb.

Poloska írtást, bármily elvetemült legyen, a legfinomabb butorból, falból, olajfestményből rongálás nélkül 8 óra alatt felelősség mellett kiirtja Lovas K., Arad lakásúszító. Sürgőncim: Lovas, Oituz 111. Arad. Helybéli felvilágosítást díjlanul ad Welsz Gizi közvevítő írodája, Mátel Besarab (Nyomda) u. 4

szesedéssel születik, hanem csak azt, hogy nagyobb a vérnyomása, mint kellene és így az ütőerek fokozottabb működését fejtenek ki. A vérnyomás átlag 120—130, azonban egyeseknél 160-ra, sőt 200-ra is felmegy, született érlelmeszesedés embert az orvosok könnyen felismernek, tulságosan piros arcszínükről, lényelő szemükről, élénk és határozott mozdulataikról. Ezeket nagy agilitás jellemzi, belőlük kerülnek ki a szervezők, a vezérek, akik nagy aktivitásuknál fogva is kiemelkednek embertársaik közül.

— Az érlelmeszesedést nagymértékben sieteti a célszerűtlen táplálkozás, sok hus evése, sok folyadékfelvétel — még ha az mindjárt csak víz is — mert így a szívre nagyobb munka hárul és jobban igénybe lesznek véve az ütőerek. Magában véve a sok evés is alkalmas az érlelmeszesedés kifejlődésére, mert ez is sok munkát ad a szívnak. Tulzott mértékben nem szabad sőt és fűszereket fogyasztani, mert ezek ugyanis sok víz felvételre izgatják a szervezetet. Az ült életmód annyiban gyorsítja az érlelmeszesedés kifejlődését, hogy a kevés mozgás folytán az izmok elpetyhüdnek, már pedig az ütőerek legerősebb segítségcsapatai éppen az izmok. Ezért fontos a testizmok állandó dolgoztatása és fejlesztése, mert ha ezeket nem dolgoztatjuk eléggé, úgy a vérnyomás emelkedik.

Az alkohol, kávé és nikotin szerepe.

— A mérgek közül legveszedelmesebb az érlelmeszesedés szempontjából kétségkívül az alkohol, jóllehet én nem vagyok az abszolút absztinencia híve, hiszen az alkoholban igen sok tápanyag is van, sőt maga az emberi szervezet is termel alkoholt és azt el is fogyasztja. A tulságos alkoholfogyasztás azonban a vérnyomás szempontjából nagy kilegésekkal jár és így gyorsabban koptatja el az ütőereket, degenerációt okozva azok falain. Érdekes, hogy a bor és különösen a sör fogyasztása sokkal veszedelmesebb abból a szempontból, mint a pálinkaivás, aminek kétségkívül az az oka, hogy a pálinkából sokkal kevesebbet fogyasztanak kvantumban, már pedig tudjuk, hogy a nagymennyiségű folyadékfelvétel nagymértékben gyorsítja az érlelmeszesedés kifejlődését.

— A többi kábítószerek fogyasztása már nem olyan lényeges, így a kávé és a nikotin már közelről sem olyan veszélyes az ütőerekre, mint az alkohol. A nikotin momentán sokszor okoz görcsöket, amelyeket könnyű összelevesztetni a kezdődő érlelmeszesedéssel, de káros hatása voltaképpen abból áll, hogy a mellékvesét az adrenalin fokozottabb kitermelésére serkenti. Tény, hogy akik nehéz és erős havannaszivarokat szívnak, javarészt érlelmeszesedésben halnak meg, azonban itt talán nem annyira a „fekete szivarok” szivása a döntő, hanem inkább az életmód, mert hiszen akik havannaszivarokat szívnak, azok javarészt pezsgőt isznak és jól táplálkoznak, népiesen szólva „két végén gyújtják meg a gyertyát”.

Az első osongotés.

— Az egészséges ütőér egyik legfontosabb kincse az embernek és ezért mindjárt az első tüneteknél, melyek kezdődő érlelmeszesedésre mutatnak, a legnagyobb vigyázatra kell, hogy figyelmeztessük az embereket. A legelső tünet az, hogy a szív erősebben dolgozik, amit szívdobogás alakjában árul el. A kezdődő érlelmeszesedés ember hamar kifárad, sürűn meg kell állania, kis fájdalmaikat érez a lábában, sőt lábai egy bizonyos fokig ki is hűlnek. Pár perc múlva azután jobban lesz és úgy halad tovább, mintha mi sem történt volna. Ugyanez megtörténhetik az agyban is. megerőltetett munka után hirtelen fejfájást érez, a kezdődő érlelmeszesedés ember bizsergést,

vagy zsibbadást érez, a szeme káprázni kezd és hirtelen nem jutnak eszébe a legkézenfekvőbb dolgok sem. Ez az első csengetés, amely arra figyelmeztet, hogy vigyázni kell és változtatni az életmódot.

— A végső következményekről nem akarok most szólni, inkább az érlelmeszesedés elleni védekezésről. Az ólom és a syphilis mérgeivel szemben könnyű meghatározni a védekezés módjait, mert azok általános népegészségügyi védekezések, de a többi esetekben már nehezebb tanácsokkal szolgálni. Az alkoholt, nikotint, sőt még a husnak a tulságos fogyasztásától el lehet tiltani embereket, de sajnos, ezek a tanácsok, csak tanácsok maradnak, mert senki sem változtat szívesen régi életmódján. Az azonban nagy hiba volna, ha minden ötvenéves emberben egy-egy érlelmeszesedéses jelöllet akarnánk fölfedezni.

A gyógyítás módja.

— A gyógyítás ötven százalékban legjobban bevált módja az, hogy a kezdődő érlelmeszesedéses ember végezzen rendszeres izommunkát, mert hiszen az ötven éven felüli férfiaknál és nőknél is ez hiányzik legjobban. Legjobb izommunka kétségkívül a sport, még pedig az evezősport, de öregebb embereknél elég naponként egy, másfél órás séta, vagy még inkább, ha ugyanennyi ideig hegyet mászkál. Enni és dolgozni nem elég, különösen pedig ne higgye senki azt, hogy a szellemi munka az már magában véve elég, mert azt ma már az orvosok kétségtelen bizonyossággal tudják, hogy legértalmasabb a szervezetre éppen a szellemi munka, még pedig az a szellemi munka, amit szívvel-lélekkel végeznek. Hogy megint népiesen szóljak, a főnök előbb hal meg, mint alkalmazottja, mert nagyobb ambícióval, lelkesedéssel és szeretettel dolgozik.

— A tízenyolcadik században mindenkit érvágással próbáltak gyógyítani és akkoriban szinte palatokban folyt a vér a sebészek lanoettáinak nyomán. Ennek meglelt persze a reakciója, mert a tizenkilencedik század elején az orvosok mind szakítottak az érvágással és nevettek, hogy faluhelyeken a borbélyok és kovácsok továbbra is erej vágta a parasztokon. Most huszonöt éve azonban egyszerre rehabilitálták a tízenyolcadik századbeli orvosokat, mert a modern tudomány nál ismét alkalmazták az érvágást, habár modernebb és tudományosabb alapokon is. A bróm és több, ehhez hasonló idegcsillapító, sőt még maga a méz is sürűn alkalmazott gyógyszer az érlelmeszesedés ellen. Egyes orvosok legújabbban a láznak mesterséges előidézésével kísérleteznek, a legszélsőbb tulzók pedig sebészi beavatkozással próbálnak segíteni a megtámadott véredények érvágásával. Fontos gyógyszer még a jód is, amelyet különösen Korányi professzor alkalmaz mind a mai Magyarországon, mert ez simábbá teszi a vérkeringést.

— Szeretném, ha előadásomból megértették volna, hogy az érlelmeszesedés nem elháríthatatlan látuma az öregedő embernek és hogy az ötvenedik év átlépése nem azt jelenti, hogy az ember eljutott arra a csúcra, amelyről meredeken lefelé visz attól kezdve az ut, hanem csupán elérkezés egy napsütötte virágos verőfényes fensikra.

Amzel utóda, Stern Sámuel

שמרענן ארמט. כשר
étterem, Piața Mihai Viteazul (Nagypiac-tér) 7.
ujjonnan átalakítva és megnagyobbítva megnyitott.
Abonenseket, társas estélyek és lakadalmak
rendezését, olcsón vállalom.

Selejtes harisnyák

fehérneműk, keztyűk, csipkék és mindennemű rövidárú legolcsóbban beszerezhetők.

ÁBRÁHÁM-nál Strada Rimanóczy-utca 4. sz.

Értesitem Biharmegye és Nagyvárad város nagyérdemű közönségét, hogy

férfi szabó üzletemet

Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1. sz. alól

Str. Rimanóczy-utca 1. sz. alá

(Royal kávéház mellett) helyeztetem át

Teljes tisztelettel

WEISZ E. ZSIGMOND.

Megnyitott

Carmen Sylva drogueria

a Széchenyi épület Strada Regele

Ferdinand 11

alatt, ahol ajánlja a t. vevőközönségnek a kimért kölnivizeit és parfümeit mélyen leszállított árban.

Eau di Cologne minden illatban kimérve

1 liter 100 Lei

Parfümök kimérve minden illatban

1 deka 25 "

„Floreal” arckréme . . . 1 tégl 20 "

„Floreal” szappan (borax) 1 drb. 12 "

Összes többi árak mélyen leszállítva.

Végeladás

és

Kiárusítás

niacs-cégemnél, ellenben

a hét minden napján

olcsón és szolid alapon vásárolhatja áruházamban

a nyári divat összes újdonságait

u. m.: Vásznak, fehérneműk, gyönyörű zefírek, mosó kelmék, selymek, angol férfi öltönyzövetek, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítők, harisnyák, keztyűk, legújabb divatu női napernyők, saját különleges gyártmányu perzsa szőnyegeket, valamint összes fonalak nagyban és kicsinyben

külön férfidivat osztály

legjobb fehérneműk mérték után is, kalapok, kötött-szövött árúk, nyakkendők és utazási cikkek

néhány cikk tájékoztató ára:

Féhrnemű vászon és sifon . . . Lei 33—
Divatos mosó delain . . . Lei 35—
Jó mosó creton . . . Lei 33—
Eponge újdonságok . . . Lei 81-től

Czillér Imre

nagyáruháza

Ehgyomorra fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi keserűvíz

Jó étvágyat,
kellemes közérzés
és munkakedvet biztosít

Az IGMÁNDI nem tévesztendő össze másfajta keserűvízzel

Kovácsnál:

Tiszta selyem crep de chine
minden lélező színben
Lei 550.—

Kovácsnál:

1 mtr. angol férfi szövet
Lei 860.—
1 mtr. selyem ing zephir
Lei 165.—

MEGHIVÓ

Oradea-Mare város divatpártoló közönségéhez.

Sas-passagebeli nagyáruházunk helyiségeiben minden képzeletet felülmúló

MAI

DIVAT-KIÁLLÍTÁSUNKRA

városunk mélyen tisztelt közönségét tisztelettel meghivjuk.

A kiállítás tartama:
ma délelőtt 9 órától éjjel 12 óráig.

Amilyen tisztelt szülők kéretnek a kiállítást gyermekeik társaságában megtekinteni, mely alkalommal a gyermekek részére kedves meglepetést kívánunk nyújtani.

Kovácsnál:

1 mtr. mintás marocain
150 gyönyörű színben,
100 cm. szélességben
Lei 99.—

Kovácsnál:

mosó áruk a legszebbek
és legolcsóbbak, tájékoztatásul 1 mtr. grenadin
Lei 27.—

Az északi sarkon nem tudott leszállani Amundsen

A Nagyváradi tegnapi száma közölte Amundsen táviratát, mely hírt ad arról, hogy az Északi Sarkra indult repülőgépek visszaérkeztek a Spitzbergákra. Amundsen ma érkezett újabb távirata, amely arról szól, hogy a sarkig való repülés kockázatát ezuttal mellőznie kellett, itt következik:

A Spitzbergákon,

a „Heimdal” fedélzetén, június 19.

Miként első jelentésünkben hangsúlyoztuk, föltöbb valószínűtlennek tartjuk, hogy a sarki tengerek európai oldalán még tovább északra és az északi szélesség 88-ik fokán túl szárazföld volna. Semmi okunk feltételezni, hogy arra a jégviszonyok olyanok, hogy tovább észak felé le lehessen szállni. Ebben az esetben pedig

az igazi északi sarkon lehetetlen a leszállás. Ilyenformán a sarkon csak átrepülni lehetett volna, azoknak a pontos méréseknek és megfigyeléseknek eszközölése nélkül, amelyek csak a jég hátáról lettek volna lehetségesek.

Mivel más megfigyelések különösebb jelentőség nélkül valók lettek volna és ez nem lett volna érdemes a fáradságra, tehát

az egész merész kockázatot mellőztük.

Igy aztán a további északi irányból kelet felé fordultunk, hogy az eddig még fel nem fedezett területet átrepüljük.

A napi adagolat már az első naptól fogva fejenként 300 grammra csökkentettük. Hogy a 25-ös számú repülőgépet kiszabadítsuk, minden energiánkat össze kellett szednünk és a következő huszonegy napon át a legkülönfélébb nehézségekkel kellett megküzdenünk, amelyeket számunkra a sarki tenger kiszámíthatatlan szeszélye tartogatott.

Június 14-én a jégmezőn nagy szakadékok tá-

madtak, amelyek egész munkánk eredményének harmadát a jégről elsodrással fenyegették.

Az Északi Fokra visszaérkezve, várni kezdtük a kedvezőbb széljárást, hogy tovább repülhessünk Kingsbay-be. Mindössze 120 liter benzínünk maradt, ennyivel kellett elmünk azt a területet, ameddig a Hobby patrúljáratain eljuthatott.

Leszállásunkról összesen 100,000 négyzetkilos méternyi ki nem kutatót területet hódítottunk meg.

Közvetlenül leszállásunk után arra haladt a Sjoeniv norvég rozmárvadászhajó a Batsfjordból. Azonnal hozzásietünk és ők örömmel vették vonszatókötélre a repülőgépeket.

Himnuszaj és kendőbogatással fogadták Amundsent

Szikratávírt a Heimdal fedélzetéről a Spitzbergákra, Kingsbayben, jun. 19.

Mikor csüörtök hajnalban Amundsen visszatért Kingsbaybe, drámai jelenetek játszódtak le. Nagy tömeg gyülekezett a tengerparton.

A fényes éjféli nap beragyogta a Sjoeniv rozmárvadászhajó fedélzetét.

A hajón sok ember volt, mikor közelített. Hirtelen elkialtotta valaki a Hobby fedélzetén:

— Ott van Amundsen!

Csakugyan ott volt. Kendőket lengettek feljűk és ő is integetett. A nemzeti himnusz kezdtek énekelni. Mikor aztán átment a Heimdalra, eleinte szófukar volt és csak lassan, apránként mondta el, hogy mennyit szenvedtek azon a néhány héten át, mikor a halállal küzdöttek.

Négy millió lei póthitelt kapott a város

A külvárosi utcák kövezésére és a szükséglakásokra is jut a négy millióból

Benedek Aladár pénzügyi tanácsos tegnap érkezett vissza Bukarestből, ahol napokat töltött a póthitelek megszerezése érdekében. Ez a prefektus és a polgármester bukaresti közbenjárása után teljes mértékben sikerült is.

A póthitelek szükségessége tette a tisztviselői drágasági póthitelek kiutalása és az erdő-kiutalásokkal járó pénzügyi műveletek. Benedek tanácsos a bukaresti ut eredményeit a következőkben ismertette munkatársainkal:

— Az erdőkiutalásra — az eddigi lezárására és a következő megjelére két és fél millió lei igénybevitelt kértük. A nyugdíjas tisztviselők drágasági segélyének biztosítása 427.940 lei igényelt, míg a rendes tisztviselők drágasági segélyének kiutalására 1.310.360 lei póthitel van szükségünk. Az újságírókhoz 300.000 lei póthitel emésztetnek fel s kértünk 50.000 lei az elagott köztisztviselők otthona számára. Művészet pártolás címén még 40.000 lei vezünk igénybe. Ezekre a kiadásokra eleget fedeztet találunk a kaszárnyák felemelt bérösszegeiben. Az államkincstár a városnak a kaszárnyák használatáért már ebben az évben 1.100.000 lejjel fizet többet, mint a múlt évben. A kövezetvám bevételét tételéből törölték annak idején 1.600.000 lejt. Ezt az összeget visszaállítjuk a bevételi tételbe, mert a városi pénztárba ténylegesen be fog folyni. Hátralékos követelésekből 1.100.000 lejt kapunk még, így a négy millió póthitel fedezete teljes mértékben biztosítottnak látszik.

Kijelentette még Benedek pénzügyi tanácsos, hogy a tanács a legnagyobb körültekintéssel fog eljárni a négy millió felhasználásánál. Az elosztás a legóvatosabb körültekintéssel fog megtörténni s legelőszörban biztosítani fogják a perifériák rendbehozását, az utcák kiburkolását és a szükségbarakok felépítését.

Remélhető is, hogy az egész tanácsban osztatlanul érvényesíteni fog az az intenció, amely a milliókból végre a kiutalások lakosainak is jutni akar valamit. Egyéni nem is nagyon külvárosi jellegű utcában dölgő üvegű uralkodik a csatornázás hiánya miatt, a járdák hiánya miatt, esőben töcs, száraz időben miazmákat lehűs szemétdombok akadályozzák a közlekedést. Ugy hisszük, hogy dr

Bucico Coriolán kezdeményezése a város aszfaltozása érdekében tetszésre találva azokon az utcákon is, ahol egyelőre megelégedésnek a makadámmal. A kövezési program nagy figyelmet igényel s éppenugy sürgős jellege van, mint a szükséglakások felépítésének.

Új nyomok a negyedmillió ékszerlopásban

Megirtuk legutóbb annak a betörésnek részleteit, amelyet Virányi Béla mérnök kárára követett el egy ismeretlen vakmerő ember, akinek nyomait három napja nagy apparátussal kutatja a rendőrség.

A károsultak most már pontosan meg tudták állapítani, milyen ékszerek tűntek el a szalonban lévő vitrinből és a kár nem mint előbb megirtuk, negyven ezer lei, hanem a károsultak hozzávetőleges becsése szerint elérte a negyedmilliót.

A büntetett a rendőrséget igen nehéz helyzet elé állította, mert a legcsekélyebb nyom sem maradt a betörő után.

A nyomozás részleteiről Wolff rendőrkapitány a következőket mondotta:

— A betörés bejelentése után azonnal kimentem Virányi mérnök lakására. Pontosán megvizsgáltam a lakást, az ajtókat és a könyvszerrel feltört vitrin, amelyben az ékszerek doboz állott.

— Leghőzelebbfelvő gyanu az volt, hogy a betörés, illetve a lopást a mérnökék családja követte el. Ezt a gyanút látszik megérősíteni a betörés körülménye, ahogy azt a károsultaktól tudom. A betörő álkuccsal hatolt be a lakásba. Nagyon gyorsan kellett végeznie, mert minden percben tarthatott attól, hogy meglepi. Bizonyos, hogy alaposan ismerte a helyzetet. Egyenesen a vitrinhez ment, felcsatolta és a legnagyobb hidegvérrel az ékszerszer dobozról kiszedte az ékszereket.

Az bizonyos, hogy nagyon merész emberrel van dolgunk, mert tudhatta, hogy a mérnökéknek van egy őlebk és az megzavarhatja. Szerencsétjére az őlebk nem volt a szobában. Olyan óvatosan dolgozott a betörő, hogy a másik szobában alvó Virányi Béke, a mérnök felnőtt leánya sem ébredt fel. Ez a helyzet adott arra okot, hogy a családot vegyritsük őlebkbe, de dacára a válatásnak, nem ismerte be a bűnrészességét. Az ékszereket pedig nem találtuk meg mára.

Már azt bítem, hogy ren jutunk a betörő nyomára, de az este egy értesítést kaptam, amely új irányt ad a vizsgálataknak. Állítlag egy szármérmegei kereskedőnek tegnap délután valaki olyan ékszereket kínált eladásra, amelyek valószínűleg a mérnök tulajdonát képezték.

Egy detektív még az éjszaka elutazott az embert felkeresni. Lehet, hogy ennek alapján nyomára jutunk a betörőnek.

A nyomozást éppen azért, mert ez a betörés igen rejtélyes, nagy ambícióval folytatom.

Délután legyenek-e a hivatalos órak a bíróságoknál?

Az igazságügyminiszter egy rendeletbe megfontolásra ajánlotta azt a tervet, hogy bíróságnál a hivatalos órák délután 1 óráig este 7 ig tartassanak. Az ügyvédi kamara erre értesítvén dr Kiss Döme dékán érkeztetett hivat, össze csüörtök délután 5 óráig amikor is az ügyvédi kar állást foglalt a tervezett reform tekintetében.

Mi már itt figyelmbe ajánljuk az ügyvédi kamarának azt a szempontot, hogy a hivatalos órák első sorban a közönség érdekében megtelepítendő állapítandók meg. Tükinthe kell venni azt is, hogy a vasuti összeköttetés a vidék jogkereső közönségének délelőtti hivatalos óráit tartják alkalmasnak. Meg kellene tehát változtatni a vasutak menetrendjét, hogy a vidékiek délután 1—7 óra között érkezhesse meg s aznap visszautazhassanak.

Visszont a kereskedők és iparosok délutáni alkalmatosságként tarthatják az igazságszolgáltatás való megjelenést. A kérdés sok érdekű s társadalmi berendezkedést érint s számításba kell venni a bírák helyzetét s ennél fogva a kívánságuk is honorálandó. Az érdekes újítás tekintetében tehát alapos megbeszélésnek van helye.

Dorian Terrasse és Dorian filmszínház

vasárnap 3, 5 7 és 9 órákor,
hétfőn 6 és 9 órákor.

Vasárnap Pola Negri a

Spanyol táncosnő-ben

9 felvonás

Hátfőn Rodolpho Valentino az

Ifju Maharadzsá-ban

8 felvonás

Vasárnap Pola Negri a

Spanyol táncosnő-ben

Dorian film

Hátfőn Rodolpho Valentino az

Ifju Maharadzsá-ban

Dorian film

Vasárnap Pola Negri a

Spanyol táncosnő-ben

**A 3 órás előadás
mérsékelt helyáru**

Hátfőn Rodolpho Valentino az

Ifju Maharadzsá-ban

Inzultáltak egy primadonnát és egy ujságíró

Kolozsvárról telefonálják: Ugy a városban, mint színházi körökben felháborodással beszélnek most arról az utcai afférról, melynek szereplője a legnépszerűbb kolozsvári primadonna, egy ismert kolozsvári hírlapíró és egy általánosan ismert kolozsvári bankember. Indig Ottó hírlapíró az utóbbi időkben barátságot kötött Neményi Lilivel, a színház primadonnájával, aki hónapokkal ezelőtt Hegedüs kolozsvári bankemberrel tartott ennél meghittebb viszonyt és szó volt arról is, hogy Hegedüs feleségül veszi a kiutazó primadonnát. Ez az utóbbi barátság azonban elhidegült. Hegedüs azonban továbbra is meleg szimpátiával viseltetett a művésznő iránt és figyelte annak minden lépését. Tegnap este a színház bejáratánál várakozott, amikor látta, hogy Neményi Lili Indig Ottó hírlapíróval kocsibaült. Ebben a pillanatban Hegedüs odaugrott és botjával hátulról megtámadta a kocsibaülőket. Először Indig Ottó fejére sújtott, aki súlyosabb sérüléseket szenvedett, majd a primadonnát is érte a haragos udvarló botütése és az utca végül kocsisnak is kijutottak. Az utcai incidens nagy izgalmat keltett színházi körökben és az ügy lovagias utra terelődött. Indig Ottó provokálta Hegedüs bankárt, akinek segédjei azonban becsületbírásgot kértek. Amint mondják, pisztolypárbaj fogja az affért követni.

ÚJDONSÁGOK

* Bethlen magyar miniszterelnököt megoperálták. Budapestről jelentik: Bethlen István gróf magyar miniszterelnök tegnap délután hirtelen rosszul lett, heves gyomorgöröcsök fogták el, mire az összehívott orvosok megállapították, hogy súlyos vakbélgyulladás van. A miniszterelnök és felesége a Fásorszanatóriumba hajtottak, ahol a műtétet Adam professzor hajtotta végre. Bethlen gróft nem altatták el. A műtét háromnegyed óra hosszat tartott. A miniszterelnök mindvégig nyugodtan viselkedett és az operáció után odaszólt a folyosón várakozó feleségéhez:

— Jól érzem magam, nincs miért aggódnai.

Este a szanatóriumban megjelent Albrecht főherceg is, Horthy Miklós kormányzó állandóan jelentést tétetett magának Bethlen állapotáról. A kormánytagjai kivétel nélkül fölkeresték. Másnap reggeli jelentés szerint Bethlen állapota teljesen kielégítő. Orvosai véleménye szerint 7–8 nap múlva elhagyhatja a szanatóriumot.

Michalache és Maniu nyilatkoznak a királyi audienciáról

Bratianu miniszterelnök Déván

Bukarestből jelentik: Michalache a parasztpárt vezére tegnap audiencián volt a királlyal és a kihallgatásról az ezt követő ellenzéki értekezleten ezeket mondotta:

— Az uralkodó igen kitüntető szíveslyességgel fogadott és én kijelentettem az uralkodónak, hogy merőben rosszakaratuk azok a hírek, mintha a parasztpárt dinasztia ellenes volna. A pártban nagy örömmel fogadták Michalache kijelentését. Felszólalt az értekezleten Maniu Gyula is, aki fölemlítette, hogy a legutóbbi audiencia alkalmával a király neki ezeket mondotta:

— Emlékeztetem Önt, — mondotta a király — egy régebbi kijelentésemre, amikor a nemzeti-párt és a parasztpárt fúziós

tárgyalásai alkalmával megjegyeztem, hogy csak örömmre szolgál, ha az ellenzéki pártok egyesülnek, mert ebből csak az ország látja a hasznát.

Ezenkívül a legaktuálisabb politikai események közé tartozik az, hogy a liberális-párt ma, vasárnap Déván nagygyűlést tart, amelyen Bratianu Jonel miniszterelnök is megjelenik. Beszédében — mint azt a közelálló körök már most jelzik — ki fogja fejteni, hogy nem adhatja át a kormányt azok kezébe, akik az ország igazgatásához nem értenek. Egyébként a belügy-miniszteriumban tegnap fontos értekezlet volt, melyben a választójogi törvényjavaslatot vitatták meg.

* Pasics állapota komoly. Belgrádból jelentik: Pasics állapota komolyra fordult. Az a feltevés, hogy rákbaja van, ezért megrögzötné. A beteghez senki sem engednek. Az esti jelentés szerint Pasics állapotában némi javulás állott be.

* A postai vezérinspektor rendet teremt. Lapunk tegnapi számában panaszt emeltünk a Félix-fürdői posta szolgálata ellen, mert egy táviratot három napig ott tartották. Marini vezérinspektor megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet. A vizsgálatot, mint értesülünk, már be is fejezte és példás büntetést statuált. Annak a postai tisztviselőnek, akinek hanyagsága következtében a távirat három napot késett, a vezérigazgató visszavonta a delegálását és büntetéssel is sújtotta. Marini vezérinspektor intézkedése jó példaadással szolgálhat a többi hivatalfőnököknek.

* Látványos felvonulás lesz vasárnap a déli órákban a korzón. A Legényegylet ifjúsága és az urileányok együttesen rendezik a 28-iki népiünnepélyt. Az aratókocsik megrakva lesznek szebbnél-szebb leányokkal, az ökrös-kocsi román nemzeti viseletben szintén urileányokkal, elől a legényegyleti banda. Különösen szép és kedves lesz a Bánáss pápai kamarás által rendezett gyermek-csoport. Ilyen kedves hívogatásnak remélhetőleg senki sem tud ellenállni s 28-án mindenki ott lesz a Rhédey-kert árnyas fái alatt. Egy napig mindenki boldog lesz, mert ott mindazt felleli, ami csak örömet, derüt hozhat az ember szívébe. A többféle verseny díjait a zsűri-sátorban Horváth Árpádné, a biharmegyei nőegylet elnöknője, Bucico Coriolánné polgármesterné, Papp Dezsőné, a ref. nőegylet elnöknője, dr. Zigre Miklósné, Schwarz Józsefné úrnők fogják kiosztani. Mindenféle adományt, nyeregménytárgyak, sütemények, húsneműket az Apostolok házába a Szociális nővérekhez küldendők.

* Esküvő. Impozáns egyházi ünnepély keretében tartja meg esküvőjét Vass Sándor, a Mercur könyvnyomda társtulajdonosa Darabont Gyula bapt. hitk. előjáró kedves leányával: Máriával, f. hó 24-én, szerdán este 8 órakor a Bunyitay liget-utcai baptista kápolnában.

Krémer Móritz, Tel-Aviv (Csehul Silvaniei) f. hó 23-án, kedden tartja esküvőjét Heller Edithel Déván, melyre jó barátait és ismerőseiket ezuton meghívják.

* Elmaradt a kisantant prágai konferenciája. Bukarestből jelentik: Ismeretes, hogy a kisantant e hó 24-én Prágában tartotta volna meg értekezletét. Ez azonban most a cseh kormány kérésére elmaradt.

* Halálozás. Vitéz Markó Imréné, született Hilf Ilona 29 éves korában Szolnokon, a Konrád-szanatóriumban meghalt. A korán elhunyt fiatal uriaszónv nagyváradi leány és mélyen megrendítő halála tragikus körülmények között következett be. Itt élő ismerősei, jó barátai között mélységes, igaz részvétet váltott ki a finom lelkű fiatal uriaszónv halála és szüleit, hozzátartozóit borította gyászba. Az elhunytban Hilf László kollelgánk testvérhugát gyászolja.

* Nagyváradiak a gainai leányvásáron. A híres gainai leányvásár július 5-én van s az NSE a vásárra nagy kirándulást tervez. Indulás 3-án délután 5 órakor a vasköhi vonattal. Másnap hajnalban háts lovakon a hegytetőre. Ott alszanak a kirándulók és résztvesznek a másnapi leányvásáron, amely ma is ép oly érdekes, mint hajdan volt. A kirándulásra jelentkezni lehet elsejéig Tátra y. Gusztáv elnök Reg. Ferdinand-utcai üzletében. Az NSE kizáróan tagjai részére június hó 28–29-én Biharfűre rendez kirándulást. Jelentkezni lehet csütörtökig.

* Dollár, — angol font, — sweici franc és román lei átutalásokat kamatozó folyószámlára elfogad és azt évi 32% és 36% között gyümölcsözteti Magyarország békebeli legteljékintélyesebb, tökelegezősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank Budapest VI. Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

* A Nótás kapitány kerül színtre vasárnap délután fél 3 órakor a színházban.

* Ma délután 4 órakor lesz a „Láposy Zeneiskola” hangversenye a Kath. Köiben.

* Gyomor-, bél-, máj- és epebeteg, valamint sárgaságban szenvedők a természetes „Ferenc József” keserűvizet teljes eredménnyel használják. Híres orvostanárok írják, hogy a Ferenc József-víz hatásával rendkívül meg vannak elégedve. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 12

Atlantic mozgó

9 1/4 óraker

Apolló mozgó

3, 5, 7 és 9 óraker

Sláger.

Ma, vasárnap

Sláger.

Igéret földje

Hatalmas zsidótárgy film 10 felvonásban — Főszerepben: Raquel Meller, a világhírű franc a filmdiva

* Don Ceasar de Razan királyi tilalom ellenére párbajozik ünnepnapon, levetkezett egy batár belsejében egy öreg herceget, feleségül vesz egy lefátyolozott, ismeretlen nőt, rajtakapja: Spanyolország királyát a felesége hálósobájában, kivégzik és mégis életben marad. Ez a sok furcsa, érdekes és sokszor mulatságos eseményvel látható a „Spanyol táncosnő” című grandiozus filmben, melynek főszerepét Pola Negri alakítja. Ma utoljára a Dorian-filmszínházban.

* Felhívás a kazán- és géptulajdonosokhoz. Felhívom a kazántulajdonosokat, hogy a nyomtatás, vagy revízió alá kerülő kazánjaikat a kazánfelügyelőség hivatalos helyiségében Oradea-Mare, Piata Unirii 16. I. emelet azonnal jelentsem be. Inspetor de cazane. — Értesítem az egyesült erdélyi kazán- és géptulajdonosok, szakgépészek és molnárok egyesületének tagjait, hogy nagyváradi hivatalos helyiségüket a kazánfelügyelőséggel együtt Oradea-Mare, Piata Unirii 16. szám alatt az első emeleten rendeztük be s kérem, hogy minden ügyet itt jelentsenek be. Sipos főtitkár.

Árverés.

A Ciordaş-utca 25. sz. alatti ház hétfőn, azaz

folyó hó 22-én

a helyi tkvi hatóságnál bíróság elárvereztetik.

Végrehajtható.

* Kelmay és Vajda hangversenye. Ma reggel kezdik árusítani a Kőr. Kór pénztárnál a jegyet arra az opera-aria és dal-estélyre, amelyen Nagyvárad igazi kedvencei: Kelmay és Vajda fognak brillírozni. A közföldön mindent megkülönböztetett tisztelettel fogadták a két kiváló énekművészt, remélhetőleg Váradon is, ahonnan hódító utjukra elindultak, meleg fogadtatásban lesz részükhöz. Tanácsos lesz erre az egyetlen estélyre elővételben megvásárolni a jegyet, mert a tömeges előjegyzésből ítélve, a jegyek nagy része előre el fog kelni. Jegyek kaphatók naponta d. e. 10—1-gig és délután 5—7-ig a Kath. Kór pénztárnál.

* A Lakásbérlet Szövetségének 28-iki közgyűlése. A Lakásbérlet Szövetsége múlt heti közgyűlését tudvalevően 28-ára halasztotta. Ma hoz egy hétre tehát, 28-án délután 4 órakor az „Atlantic”-mozgókínház nyári helyiségében lesz a közgyűlés, amelyen a dr. Zoltán Károly főtitkár lemondásával megüresedett főtitkári és ügyészi, továbbá a választmányi, alelnöki és társelnöki állásokat fogják betölteni. A alap-szabálymódosítás és a választmányának a város egész társadalmából 80 tagra való felemelése egyik nagyon fontos pontja a közgyűlésnek. Bácsban nincs egyetlen lakó, aki ne lenne tagja a szövetségnek, ugyanúgy a háztulajdonosok a maguk szövetségének s a két szövetség választott hírsége dönt a vitás ügyek felett. Ezt az ideális állapotot kell megteremtteni Nagyváradon is, ha lehet. De a fontos mindenre az, hogy minden lakó gyorsan iratkozzék be a szövetségbe s vegyen részt a vasárnapi közgyűlésen.

* Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában a „Lapossy Zeneiskola” koncertjére vonatkozó híradásunk téves volt, amennyiben a műsoron nemcsak hegedő, zongora és zenekari darabok szerepelnek, hanem két szép ének-számmal Szabó Lonka is közre fog működni.

* Halló Amerika kedden délután fél 4 órai kezdettel kerül színre a színházban.

A Püspök-fürdőben
vasárnap
nagy kerti-ünnepély

* Egyetértés—Bihorul bainoki fél 6 órakor a Károly-pályán.

* Fényes László kihallgatták a Somogyi-ügyben. Budapestről jelentik: A Somogyi-ügyben Földes alezredes-hadbíró tisztségét át hallgatta ki Fényes László hírlapíró. A Fényes által bejelentett tanúk fogják ezután kihallgatni.

* Az Orsolya-zárda ipari és művész-képző kiállítását, mellyel a karácsonyi ünnepek alatt a közönség körében oly nagy tetszést aratott, e hó 21-én ismét megnyitja, mely alkalommal a továbbképző növendékei bemutatják egy évi munkájuk eredményét. A kiállítás megtekinthető f. hó 30-ig d. e. 10—1-gig és d. u. 3—7-ig.

* Házasság. Weisz Margit és Schlesinger Lajos ma délután 4 órakor tartják Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 33. szám alatt esküvőjüket, melyre rokonaikat, barátait és ismerőseiket tisztelettel meghívják. (Minden külön értesítés helyett.)

* Dollár, — angolfont, — sweici franc, — román lei készpénzt magyar mezőgazdánál, a magyar gyáriparban és árukereskedelemben heti 34% kamattal gyűmölcsösztetheti Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tökélegetesebb és legmegbízhatóbb bankja; a Róth Bank Budapestben, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

* Sertéspertis elleni „Phylaxia”-szérum eredeti budapesti csomagolásban kapható a „Szent István” gyógyszerárban Oradea-Mare Str. I. C. Bratianu 60.

* Biharfürdő (Stana din Vale.) Klimatikus gyógyfürdő és nyaralótelepen a szezon július 1-én kezdődik szeptember hó 15-éig tart. Vasutállomás Beius (Belényes) Biharfürdő 1160 méter magas oszfenyvesek közepén fekszik. Interurbán telefon, fürdő, napfürdő, tennisz, torna, hátsólovak.

* Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, Hirschler Gyuláné hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma, vasárnap délelőtt 9 órakor lesz a Hilária (Pece) utca 26. számú gyászházból a velencei orth. zsidó temetőbe.

* A Nótás kapitány kerül színre vasárnap délután fél 3 órakor a színházban.

* Törökves—Makkabea barátságos mérkőzés vasárnap d. u. 6 órakor a Rhedevakerti sporttelepen, előzőleg ifj. mérkőzés.

* Halló Amerika kedden délután fél 4 órai kezdettel kerül színre a színházban.

* Elveszett pár nap előtt egy mellű két brilliáns és egy rubin kövel. Becsületese megtaláló vagy nyomravezető jutalmat kap a Ruttkay-gyógyszertárban, Str. Vlahuta (Szent János-ut.)

* Most van alkalma minden hölgynek a nyári divat szükségletét olcsón beszerezni, mert mielőtt Kertész Reklám üzletét a Rimanóczy-utcaról áthelyezné, mélyen le szállított árban kiárusít.

* Meghalt a Lujza-Othon egyik lakója. Kiss Ernésztin 82 éves korában elhunyt. Temetése ma délután fél 3 órakor megy végbe a Lujza-Oththonból. Az agg matróna előkelő uri családból származik. Békés, csendes, finom lelki lakója volt a Lujza-Oththonnak. Mindenki szeretete Kiss Ernésztint és a halálát nagy részvétellel fogadták.

* Betörés ellen egyedül az „Ingenius” biztonsági zár véd meg.

* Legújabb modellek Moskovits Etelkánál.

* Bolyai Farkas három festménye előkerült a vásárhelyi református diákok összejevitelére. A marosvásárhelyi református kollégium régi diákjai e hó 27-én összejönnek az ősi iskolában s egy bállal és kiállítással egybekötött mulatságot rendeznek. A kollégium volt diákjainak összejevitelét kulturális szempontból az teszi érdekessé, hogy az összejevitellel kapcsolatban rendezett kiállításon fog szerepelni három nagyértékű kép, melyek közül kettő olajfestmény, 1 pedig ónarkép. Mindhárom képet, amiket a kollégiumi

könyvtár rendezése közben a napokban fejezték fel: — Bolyai Farkas, a regényes sorsu, világhírű matematikus festette abban az időben, amikor a kollégium fiatal professzora volt.

* Dollár — angol font, — sweici franc, — román lei készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra és magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra I. helyű jelzálogbiztosítékkal évi 32% kamattal mellett Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tökélegetesebb és legmegbízhatóbb bankja; a Róth Bank Jelzálog Osztálya Budapestben VI. Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

Darvas harisnyát legjobbak!

* Szép lakása csak akkor tökéletes, ha Orient szőnyeg és gobelin díszíti. Egyedüli készítője Schulhof Emilné Orient szövömvészeti iskola Ciorogariu Uri-utca 12. (Gimnázium.)

* Bomba 6 lej az Eldorádóban.

* Egy „lepipített” igazgató, egy „redukált üzemi” gyáros, egy „kiegyezett” kereskedő és egy „kisebbségi” részvényes naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánsági közzgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye, a „Pénzvilág” közzgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalmu, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat mint egy élő színdarab jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág” Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

* A Nótás kapitány kerül színre vasárnap délután fél 3 órakor a színházban.

Tussorkelme sima és mintás, storok, kész függönyök nagy választékban. **Leitner Márton R.-T.-nál**

* „Enyveshát” fényképészetét a Sas alól Reg. Ferd. (Rákóczi-ut) 23. Steiner-pékküzete épületébe helyezte át. Amatőrök felvételeit jutányosan, tisztviselők, nyugdíjasok, vasutasoknak 20 százalék engedmény. Uttelevek vizumoztatását vállaljuk.

* Goldstein Regina női kalapüzletét Vlahuta (Szt. János-utca) 4. alá helyezte.

* Igyunk kizárólag békebeli minőségű Dreher-Haggenmacher sört. Minden jobb helyen kapható!

MOZI

— Pola Negri és Rodolpho Valentino a legszebb filmszínész és legszebb filmszínésznő játéka a Dorian-filmszínházban. Ma, vasárnap utoljára látható Pola Negri monumentális filmje: „A spanyol táncosnő”. Antonio Moreno, ez az ujjongan lefedezett amerikai filmtehetség játsza a 9 felvonásos Dorian-film főszerepét, amely 3, 5, 7 és 9 óras előadásokat kerül színre. Holnap, hétfőn lesz a bemutatója az „Ifjú Mahardisa” című 8 felvonásos Dorian-szágerfilmnek, melynek főszerepét Rodolpho Valentino alakítja. A hinduk misztikus világában és a modern londoni életben lejátszódó film egy titokzatos történetet és egy bájos szerelemtörténetet tartalmaz. Az előadások hétfőn 6 és 9 órakor kezdődnek.

— Az Igéret földje. Az Atlantic és Apolló-mozgók tegnap, szombaton mutatták be az Igéret földje c. hatalmas zsidóhírvagy szágerfilmét. Ő idők óta vitatott vallási felfogások drámai erővel történő összecsapási vonulnak végig e dráma. Egyik oldalon az orthodox és hűadó felfogás, másik oldalon a keresztény és zsidó vallás egy-egy markáns képviselője száll síkra hitvesléseért. Legszembetűnőbbben a zsidó vallás két ellentétes felfogásánál mutatkozik az ellentét, amikor ezek képviselőivel a rabbinust és ennek hívért állítja egymással szembe a tökéletes rendezői kéz. Erős, drámai jelenetek, izgalmas mozzanatok mindvégig a legvégsőkig lekötik az érdeklődést. Az utolsó felvonásokban egy petrofeumforrás borzalmas égésében szemlélődhetünk. A főszerepet a világhírű francia filmdiva: Riquel Meier játsza, tökéletesen bájos, ragyogó szépségének teljében.

Falvakban terjed a legjobban az alkoholizmus

Megírta a „Nagyvárad”, hogy dr. Popovici Miklós prefektus az iszákosság korlátozásával kíván foglalkozni s e célból a pligármesteri hivataltól a megfelelő adatokat bekérte. Dr. Bucico Coriolan polgármester az italmérési statisztika tekintetében a pénzügyigazgatósághoz fordult, amely tegnap közölte a kívánt adatokat azaz, hogy a kérdésnek együttes megvitatását szívesen látná, mert a szeszitalok kimérése és fogyasztása csak-nyan korlátozandó.

Pimen patriarcha a szenátus legutóbbi ülésén az iszákosság elterjedéséről beszélt és sürgette a kormány közbelépését, mert az iszákosság következményei bünesetek emelkedésében s a fiatalb-ruak példátlan elzülésében jelentkeznek. A pénzügyigazgatóság statisztikája gondolkodóba fogják ejteni azokat, akik, mint dr. Popovici Miklós prefektus is, figyelme a társadalom betegségeit s azokat gyógyítani szeretnék. Különösen a fiatalb-ruak korcsmalátogatása kelthet aggodalmat, mert eddig nem volt rá eset, hogy fiatalulok rendszeresen látogassák a korcs-ruákat s ott dörbözöljanak. Gyakran lehet látni diákokat bodegában, korcsmában s rendőrség sürgős közbelépése indokolt lenne s aki diákoknak italt ad, attól az engedélyt meg kell vonni.

A pénzügyminiszter annak idején 27533. számú rendeletével megtiltotta, hogy mindaddig új italmérési engedélyt em adhatnak ki a pénzügyigazgatóságok, míg a szeszadótörvényjavaslat törvény-örre nem emelkedik. Ennek már két éve a szeszadótörvényt még a nyáron se tárgyalhatják le, legfeljebb összel. Addig engedélyt a vasuti vendéglők s a fürdő-ruak italmérése. A Félixfürdő, Tenke, Biharfürdő nem mérhetnének ki italt, ha a rendelet végrehajtható lenne, a vasuti állomáson se lehetne italt kapni, holott a vasuti vendéglők részére a CFR már akor biztosított italmérési jogot, mikor beérbeadta a restit.

Nagyváradon 138 korlátlan, 189 korlátolt italmérés van (bodega, korcsma). Kismértékben kimérő 68, saját borát 29 méri ki.

Biharban Nagyváradal együtt 1200 italmérési engedély van.

Mit csinálhat az ellenőrzés az engedély nélkül mérőkkel szemben? Semmit. Lefoglalja az engedély nélkül mért italt, a készletet, megbünteti és vége. Az italmérő helyet nem lehet bezárni, ha mást is árul a tulajdonos s rendesen mást is árul. A bodegát nem lehet bezárni, mert ennivalót is árul, a fűszeres meg fűszert. Tehát az ellenőrzés tehetetlen az engedély nélkül kimérőkkel szemben.

Sokkal jobb lenne, ha az italmérés engedélyre kiadott miniszteri tilalmat i miniszter feloldaná s az arra jogosultaknak engedélyt adhatna a pénzügyi hatóság, viszont a nem megfelelőktől bevonná az engedélyt.

Elősegíti az engedély nélküli italmérést az, hogy a lepecsételt s tilosan mért italt a zár alól bárki elvonhatja, mert az érvényben levő magyar törvény értelmében ha a tulajdonos törli fel a zárat, 400, ha más, 200 koronát fizet. Ez a 26 éves törvény nem rettentheti vissza a zártöréstől s a tilos kiméréstől az emberek.

A szeszitalok élvezete kétségkívül elharapózott. A szeszifőzésnek a falusiak számára való engedélyezése a pálinka élvezetét elterjesztette s a rosszul főzött, kozunaolajas pálinka veszedelmesen mérgezi a falu népét. A regátbeliek panaszkodnak, hogy amíg eddig csak likőrt és cujkat fogyasztottak a regátban, most a rumot isszák.

A prefektusnak az alkoholizmus elleni akcióját érdeklődéssel várjuk. Valószínűleg korlátozásokról van szó e tekintetben. Egy megfelelő propaganda sokat lendítene a közegészségügy javulásán.

Bécsi ruhák, blousok, aljak legolcsóbban HEVESI áruházában.

Lüster — vászon DEUTSCH FOSZTÓ-ÁRUHÁZBAN.

Vas és rézbutort
soprony ágy-
betétet gyárt **Madras**
Tudor Vladimirescu (Magyar) u. 18
Sodrony fészitést, javítást stb. stb. vállál

Napellenző és rolettavásznak, matratzgrádlík, butorszővetek nagy választékban
SPITZER kárpitos kellékek szaküzletében, Nic. Iorga (Zöldfa) u. 21.

Figyelem

Helybeli és vidéki viszonteladók és vásárló közönség figyelmébe! Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, ahol egy helyen szerezheti be minden hentes, csemege és összes élelmiszerszükségletét.

TÓTH SÁNDOR

Str. Gen. Holban 46 (Uri-és Szaniszló (volt Széles-utca) utcával szemben).
Téli számlát, száraz kolbász elismert csemege paprikás szalonna és mindenféle tartható és szállítható hentes és csemege áruk nagyraktárral!

Külföldi lackok, zománcok, anilin ruhafestékek, ecsetáruk legolcsóbbak a

Központi Festéküzletben

Str. Avram Iancu
Kossuth-utca 16 szám

ESŐERNYŐ legolcsóbb a készítőnél
ROSENBERG TESTVÉREK

Iorga (Zöldfa) u. 8. - Behúzás javítás gyorsan készült.

Nagyságos asszony!

1925 június 22-én Str. Ep. Cioregariu (Uri) 12 a Premontrel gimnázium II. 8., 4 hétre terjedő

divaloz műhípmzési tanfolyamot nyitunk a SINGER varrógépeiken

Ezennel tisztelettel meghívjuk Nagyságodat valamint hölgyismerőseit oly megjegyzéssel, hogy a tanfolyamon való részvétel ingyenes és annak meglatogatása mindenki részére szabad. Az oktatás a különböző himzőtechnikákra mint: színes himzés, zsinor és monogrammm himzés, Madeira- és hardangi munkákra rátét-, fűszegély- és áttörési munkákra kiterjed és könnyen érhethető módon olyképpen történik, hogy a tanítványok már néhány napi részvétel után önállóan tudnak dolgozni. Megjegyezzük még hogy mindezen munkák az egyszerű eredeti Singer családi varrógépen végezhetők és hogy a kivétel nemcsak sokkal gyorsabb, hanem szebb is, mint a kézműmunkáé. Felkérjük ennél fogva, hogy részvételét képviselőnknek vagy pedig a tanfolyam megnyitásánál, bejelenteni szíveskedjék. Kiváló tisztelettel:

Societate pentru comerul on maşini de cusut Singer
BOURNE & Co.

Oradea-Mare, Str. Avram Iancu (Kossuth utca) 16

ZONGORÁK részlettízítésre kaphatók
STERNBERGNÉL, Bul. Regele Ferdinand 14.

FIGYELEM

Van szeréncsénk a nagybecsűt vevő közönség szíves figyelmét felhívni
Vászon damaszt asztalnemű
Rumburgi lennatst és vászon
Fehernemű batist
Férfi ingzeffrok
Fehér és színes grenadínok, opál
Női- és férfiszövetek
Női- és férfi ruhavásznak
Zsebkendők, függöny és ágyterítők
TUSZOR delain
Valamint marocain, frottier és damaszt
törülköző, frottier kelme és köpeny,
kész paplan és madrac nagyraktá-
runkra, melyet rendkívül olcsón bo-
csájunk eladásra.

Csakis elsőrangú árú, olcsó, szolid, szabott ár, előzékeny és pontos kiszolgálás

Hajnal és Rózsa

KEPES ELEK

orvosi kötszerész, Sas-passage 20 szám

Saját ké-
szítményű **sérvkötők, haskötők,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

Női pongyolák már 175 Leitől
Női kabátok . . . 1000 Leitől
Női szövet ruhák . 450 Leitől

legszebb **Model áruház** Vlahuta (Szent János)-u. 6. sz.

Üzletem megnagyobbítása

folytán raktáron levő **cipőket** hal-
latlan olcsó árban árusítom ki.

Glück Zoltán Str. Nic. Iorga (Zöldfa utca) 23.
(Csillag gyógyszerár mellett.)

Háló, ebéd-
és uriszoba **BUTOROK** megér-
keztek

és legelőnyösebben beszerezhetők

Wallerstein Ferenc utódal,

DANIBERG és WALDNER

butoráruházában

Str. Nicolae Iorga (Zöldfa)-utca 21. szám.

KÁLMÁN

ékszerész

üzletfáthelyezés miatt minden
elfogadható árban kiárusít

PERZSASZÖNYVEK részlettízítésre is kaphatók **STERNBERGNÉL**, Bul. Reg. Ferd. 14

fűzőszalonomat

f. hó 20-tól kezdve Regele Ferdinand (Rákóczi) ut 20. szám alá az udvarba) helyezem át. — A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, teljes tisztelettel

IZSÁK LIDIA.

Nógrády József

uriszabó üzletét Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi) ut 10 szám alá, a Stern palotába helyezte át!!!

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb feifáját is elmulasztja

A jómadár

— Regény —

Irta: Bónyi Adorján

Ostobaság volna egy pillanatig is komolyan gondolni Terebesyre... ha nem Gyuszi mondta volna. De Gyuszi mondta és Sárika Terebesyn kívül egyetlen emberről érezte azt egészen határozottan, hogy telőtől-talpig férfi: a bátyjáról.

A zsalun valaki halkán kopogott. Sári jédten felrezzent és hirtelen szegyenkezve szaladt el a tükörtől.

Gyuszi szólalt meg csendes küntől a kertből, a zsalugáteren keresztül: — Nem alszol, csöppség?

Sári felrezzentette álmukból a zsaluközköt. A réseken át bemosolygott rá a jómadár kedves arca.

— Itt vagyok. Kézimunkázom.

— Akkor bemegyek egy kicsit hozzád.

Egy pillanat múlva már ott állt a nyitott ajlón belül, a napsugarak özőnében, lesült arcával, karcsu természetével, úgy nézett ki, mintha finom aranyba mártották volna meg.

Odament a nagy karosszékhez, felvette a kézimunkát, odadobta a diványra, beleült a karosszékbe és maga elé húzott egy kis széket.

— No, ülj ide, beszéljünk egy kicsit komolyan egymással.

Engedelmet kért szépen a csöppségtől, hogy rágyujthasson és mikor már vigan füstölgött, akkor azt mondta:

— Utálatos dolog ugyan komolyan lenni, de hát néha az orvosságra is ráfanyalodik az ember, akármilyen keserű. Hát mondd kérlek szépen, azóta, hogy nem jártam idehaza, még rosszabbul megy az öregeknek az élet?

— Jaj, anyus mindég sir.

— Az még nem sokat jelent. Anyusnak a természetében van a panaszkodás és a jajveszékélés, mint ahogy a fűzfa természete a szomorúság.

— De az adósságok...

— Kétféle ember van a világon. Olyan, aki adósságot csinál és olyan, aki hitelez. Apus az első fajtájába tartozik. Ennyi az egész.

— De a ház... Anyus mindig attól fél, hogy egyszer csak el fogják venni.

— Hát aztán. Más ház is van a világon. Pesten vannak emberek és családok, akik minden félévben költözködnek. Pontosan nekünk van megírva az, hogy háromszáz esztendeig ugyanabban az egy házban kell laknunk?

— De a szegény, képzeld el...

— Lárifári! Micsoda szegény? Az a Morgan, mondjuk, nem egyszer ment tönkre életében, pedig a világ leggazdagabb embere. Különben is a gazdag embernek mindig több oka van szegyenkezni, mint a szegény embernek. Apus szegény ember, ezt mindenki tudja róla, abban hát nincs semmi szegény, ha tönkremegy. Ha egy gazdag emberrel esik meg ilyesmi, az szégyelheti magát.

— Te olyan okos vagy. És mindig igazad van — őszinte csodálkozással mondta ezt Sárika.

— No bizony, nem is vagyok olyan okos, mint amilyennek látszom. Igazam meg csak akkor szokott lenni, ha magamban vagyok. De ez mind csak fecsegés. Térjünk a dologra. A te benyomásod tehát az csöppség, hogy nem valami sok hozományt fogsz hazulról kapni, mi?

Sárika szomorúan bólintgatott.

— Mért bántasz ezzel a szomorú kérdéssel, Gyuszi? Tudod jól, hogy éppen csak a stafírungom van meg Ez is csak azért, mert anyus még háboru előtt gondosan összeszórta.

— Bocsáss meg, teljesen tájékozódnom kell az állapotok felől, mielőtt akcióba lépek. A jó hadvezér megsejleli a csatateret ütközet előtt és meggyőződik csapatai állapotáról. Ennélfogva kérdzem: szerelmes vagy, Sári?

A lány fülig pirult:

— Ugyan, hova gondolsz!

— Nincs ezen mit titkolni. Egészen rendes emberekkel is megesezt már az a szerencsétlenség, hogy szerelmesek voltak. Teszem azt: egy Napoleon vagy egy Mária Terézia. Remélem, elfogadod őket kollegáknak. Felelj kérlek őszintén, hogy állsz a szerelemmel?

— Istenem...

— Szóval ez a sötét és nyomorúságos emberi érzés, ez a kegyetlen vendég már nálad is járt viziiben?

Sárika lehajította a fejét, mosolygott.

— És sokszor? firtatta tovább Gyuszi.

— Nem! Isten őrizz — tiltakozott

Sári.

— Most... jelen van?

— Ezt nem mondhatom meg! Ilyesmit nem szokás megmondani.

— Ha nem volnál szerelmes, megmondanád, mert abban nincs semmi szégyelni való. Miután azonban nem mondd meg, ennél fogva szerelmes vagy. Kibe?

Sárika kétségbeesetten nézett rá.

— Nem! Nem! Ezt már aztán harapófogóval sem veszed ki belőlem.

— Életemben egyszer járt a kezemen harapófogó. Vagy tizenöt esztendővel ezelőtt. A tehenünknek a szarvát akartam vele kisorfolni. De a tehen megdöött, a harapófogó meg becsipette az ujjam. Efelől a szárszám felől tehát nyugodt lehetsz. Nem használom.

— Akkor se mondhatom meg.

— Ez a szerelem akadály lehet annak, hogy én igéretemhez képest férjhez adjalak Terebesy István urhoz?

Sárika száján megdöglötlenül kiszaladt a felelet:

— Ennek az nem lehet akadály...

— Ejha — Gyuszi felállt és tágra nyitott szemmel nézett a hűgára. — Tán csak nem azt akarod ezzel mondani, hogy...

— Én nem akartam semmit sem mondani — sietett közbevágni Sárika. — Egyáltalán nem is mondtam semmit.

Gyuszi most odalépett hozzá, a keze közé fogta a fejét és a szemébe nézett.

— Így fiacskám, nem boldogulunk. Őszintének kell lenni, aranyom. Mond meg hát egészen őszintén, kibe vagy szerelmes?

Sárika rémült szemmel suttozta:

— Nem tudom... nem bírom... nem lehet... nem szabad...

— De akkor én nem tudok semmihez se kezdeni. Akkor nekem le kell mondani arról, hogy te és Terebesy... Mert te szerelmes vagy és én nem akarok szerencsétlenné tenni.

Sárika odahajította arcát a bátyja kezére és lesütött szemmel mondta:

— Azért nem tennél szerencsétlenné.

Gyuszi összecsucsorította a száját és bámulva nézett rá egy pillanatig. Aztán nagyot nevetett és tánc lépésekben kezdett sétálni a szobában, úgy hajigálva fel-alá a kezét, mintha szabadulni akarna tőlük.

(Folyt. köv.)

A Püspök-fürdőben
vasárnap
nagy kerti-ünnepély

Minden hirdetési eszköz semmitmondó akkor, ha
B-L-E-I-E-R
(Sas - passage)
tehénemű, harisnya és csipke áralt megtekint.

Finom és olcsó áruk
a zoidésgáról elismert
Rónai & Kohn
(Sas - passage) női és férfi divatru üzletében
dus választékban kaphatók.

Frottierkelme fürdőköpenyekre,
finom clothok
fürdődresszre
Leitner Márion R.-T.-nál

Hajtjuk és fűsöljük eddig nem létezett árakban
Engel Lajosnál
Sas Passage volt enyveshát helyén

185 lei egy kintű
mosó pongyola
Hevesi áruházában

* Legjobb telefonkészülék! villanykörte és manometer raktáromról. Telefon és villanyszerelést, minden fémipari és eszterga-munkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz elektro-mechanikus, Szalárdi-utca 9. Telefon 512.

* Női kalapok díszítve 300 leitől Moskovits Etelkánál.

Börgarnitúrák, hencseracok, rendelésre és készen is kaphatók.
GIDÁLI MANÓ
kártyos, Str. Clorogariu (volt Uri-utca) 2. szám.

Ne adja ki a pénzét egyszerre

hanem vásároljon
készpénz áraknál
is olcsóbban
Vitrael Gábor cégnél
Str. Avram Iancu
(Kossuth utca)
10 szám.

a Biharmegyei Takarékpénztárral szemben,
hol minden férfi és női ruházati cikk

Részletfizetésre eredeti gyári árban szerezhethet be.

NAGYVÁRAD
HÍRLÉKLETE

IPAROSOK LAPJA

1925. JÚNIUS 21
VASÁRNAP

Jóléti intézmények

Irta: Ramminger István

A túl össze az iparos társadalom, megalkotta az első jóléti intézményt, első lépést követni fogja a többi, úgy beszélgető, mint a nyugdíj intézet. A jóléti, hogy képes-e az iparos társadalom saját ábrán járni, van-e benne annyi erkölcsi erő és bátorság, hogy megkönnyítsük és saját jövőnk érdekében intézkedjünk. Vajon ma is távol állunk-e az alakuló gyűlésről, vajon megvan-e a közömbösség fog el bennünket, amellyel mindig viselkedünk, mielőtt saját ügyünk és sorsunk felett kellene. Az a régi és közömbösségből fakadt fát, mert mindenkor csak a vezetőben bízunk, úgy az össz testület, mint alosztályoknál, önmagunknak a kritikát tartottuk fent a kerek asztal mellett, néha oly súlyos kritikát gyűjtünk és gyakorolunk anélkül, hogy megvalósítson résztvevőnk volna, vagy általában tisztában volnánk a vezetőnek az önzetlen és fáradtságos munkájával. Régi hiba, régi bűn az a nemtörpénység, a sokszor jogtalan kritika, ha nem volna-e célszerűbb, ha inkább részt vennénk a saját ügyünk intézésében, ülünk a zöld asztal mellé, és ki mindenki a maga részét a fáradtságos munkából, egy a célunk és érdeklődésünk.

Szaporítsuk munkánkat néha egy-egy a saját ügyünknek. A sok számú okléte adott toldjuk meg egy kis téll, ez a tétel szolgáljon nekünk beteg aggkorunk és halálunk esetére. Tartózkodjunk kötelességünknek ezt a tételt pontos és szeretettel teljesíteni, mert ez az a tétel, ami vigasztal szolgál és nem tartózkodunk teljesen nyomorba és megelégedéstől, hogy aggkorunkban szerszámok koldusbottal tovább keressük kegyelmeinket.

Ne várjuk összetett kezekkel, hogy állami segítsen rajtunk, nem lehet még hangoztatni, hogy az állami háznál szemben csak kötelességeink vannak, de onnét támaszt ne várunk. Ébredjünk fel valahára, térjünk át az élet útjára, építsünk és alkossunk önmagunknak oly nemes intézményeket, mint a jóléti és büszkeségünkre szolgáló örök időnk át.

Megmozdult a rogati kispárosaság is.

Május 24-én tartotta rendes évi közgyűlését Bucarestben a kispárosos országos egyesülete. Mint nálunk, úgy ott is történelmi megterheltekkel sújtják a mezőműves iparoságot. Elsőnek tehát tiltakozott a közgyűlés a bucaresti városi tanácsa által a lakbérleti szerződésre kivetett 20%-os pótdó ellen. Ez az adó, mint kiszámították a békebeli adónak, mint 300-szorosát teszi ki.

Másik sérelmük az, hogy a munkakamarák törvénytervezetének megalkotásánál a kispárosaság képviselői meg sem állgatták és a tervezetét ma is a legnagyobb titokban tartják. Felpanaszolták továbbá, hogy a Nemzeti bank, amelynek az állammal kötendő szerződését ugyanazon időben tárgyalják, nem pártolja a kispárosaságot olyan mértékben, mint a nagy ipart, pedig a kispárosaság az állam szempontjából képvisel olyan értéket, mint a nagyipar.

Tiltakoztak ezután a vándor iparosok ellen, különösen olyanok ellen, kik ma is protekcióra és összeköttetésre hívatkoznak, az állam egész más vidéken és

kerületeiben elhalásszák a munkát olyanok ellen, kik az illető vidéken ugyanugy megelégedni tudnának.

A legtöbb kifogásuk a közgyűlésnek az Ipari Hitelintézet működése ellen volt. Ugyanezen gyűlésen hangzott el még a munkakamarákról és a felsőbb munkai ügyi tanácsokról is a kritika, melynek kapcsán az előadó rámutat, hogy addig, amíg Chirculescu munkaiügyi miniszter dicseri az általa — francia mintára — készített törvényét, hol egyenlő számban vesznek részt a kamarák munkaadó és munkástagjai, addig nálunk, a törvény szerint csak 25 munkaadó lehet tagja a kamarának s ebből is csak 3 lehet kispáros. Megállapította a közgyűlés, hogy ezen és ehhez hasonló törvényekkel csak azt igazolja a kormányzat, hogy minden erejével azon van, hogy a dolgozó kispárosokat saját sorsa intézéséből kizárja.

Cipész iparosok szaktanfolyama.

Örvendek az az érdeklődés, amely megnyilvánult a mostani továbbképző szaktanfolyam iránt. A tanfolyam ügyében egyébként a cipész ipari szindikátus a következőket teszi közre: Felhívjuk a cipész iparosokat és munkásokat kik a most megindított szaktanfolyamban még részt kívánnak venni, hogy folyó hó 21-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor az Ipartestületi Hiteleszövevényzet helyiségébe jelentkezni sziveskedjenek. A tanítás két csoportban halad. Kezdő és haladó részére lesz beállítva egy-egy osztály. Magántanulók is jelentkezhetnek. Tisztelettel az Elnökség.

Iparosok Lapja.

A múlt év folyamán oly szépen és sokat ígérően megindult „Iparosok Lapja” kényszerű szünetet tartott, mely után — mint örömmel értesülünk a temesvári központtól — e hónap folyamán a lapot ismét életre keltették. A lap Némény Gábor hivatásos közgazdasági író szerkesztésében jelenik meg, s igyekezni pótolja az elmaradtakat elsősorban azzal, hogy mindazok, kik előfizetői voltak a lapnak, az elmaradt példányokat a most meginduló lapból fogja küldeni.

Az iparosság csak örülhet annak, hogy érdekei védelmére új szószólóra talál, fontos csak az, hogy az iparosok is mellé álljanak, s előfizetésekkel tegyék lehetővé, hogy zavartalanul megjelenjen.

Kisjenői országos vásár.

A kisjenői országos vásár, mint azt velünk a községi előjáróság tudatja, e hó 26 és 27-én lesz. 26-án a baromvásár, 27-én a kirakodó vásár.

Csizmadia iparosok gyűlése.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg az Ipartestület csizmadia csoportja rendkívüli közgyűlését e hó 14-én, délután 4 órakor, Tóth Zsigmond elnöklele mellett. Új árszabályt alkottak az árak irányárát illetőleg, melynek betartása lehetővé teszi, hogy az igazán fáradtságos és nehéz munka után annak érdeme szerint szerény keresetre tegyen szert az iparos.

Tanonc munkakiállítás.

Tegnap nyíltott meg a Szitaroveszky-utca 17. szám alatt levő ipariiskolában a tanoncok munkakiállítása. Elvezet látni, hogy mily szép és tökéletes munkák kerülnek ki az egyes lelkiismeretes munkaadók tanoncai kezéből. Nekünk, kiknek alkalmunk volt látni a kiállításra összegyűlt anyagot, nagy reményünk van a jövő

ipar fejlődésében, mert biztos kezekben látjuk ugy a szakmai gyakorlati, mint az elméleti oktatást. Az iparukban kiváló előhaladást tanúsító tanoncok Mikes Ödön kiváló rajztanár és festőművész által tervezett díszes elismerő oklevélben kapnak bizonyítványt tudásukról s e mellett nagyobb összegű díjat is fognak kapni. Az Ipartestületi hivatal buzgóssága folytán a különböző szakosztályoktól több mint tizezer Leit sikerült összegyűjteni jutalmazásokra. A tárgyak bírálatá ma, azaz vasárnap délelőtti 10 órakor lesz, s éppen ezért arról az eredményt csak legközelebbi számunkba fogjuk tudni közölni. Felhívjuk még a közönség figyelmét arra, hogy a kiállítás díjtalanul megtekinthető s hogy a tárgyak legnagyobb része a minimális anyagbeszerzési áron eladásra is kerül. A kiállítás szombat délután 5 órától kezdve szerda délig lesz nyitva.

Az Ipartestület temetkezési csoportja.

Értesítjük testületünk tagjait, hogy ma vasárnap délelőtti 11 órakor tartja alakuló közgyűlését a temetkezési csoport a Kereskedelmi és Iparkamara nagyertermében. Erre ugy a már eddig belépett tagokat, valamint az ezután belépni szándékozókat ez uton hívja meg az Ipartestület elnöksége.

Kedvezményes tűzifa az iparosoknak.

Értesítjük az ipartestület tagjait, hogy dacára a tűzifa áremelkedésének az ipartestületi hivatal kedvezményes árban vesz fel megrendeléseket tűzifára.

Kedvezményes fürdőjegyek.

Ugy a Félix- mint a Püspöklátni fürdőbe szóló fürdőjegyek az ipartestület pénztáránál kedvezményes árban kaphatók.

PODOL

egyetlen biztos szer a
lábizzadás ellen!

Ára 30 lei. Kapható gyógytárakban, drogeriákban. Megyei főlerakat Farkas István Apolló-drogeriája, Oradea-Mare

Minden hiába

kiszoríthatja a lelket
az egészségtelen testet
gyűlölködőkkel.

Szép és fess alakot

kellemes viseletet,
kényelmes érzést
egyedül és kizárólag

csak a „DIANA” haskötő

plasztikus formát adó
díszes és rendszeres
használat

biztosít csupán

Egyedüli szabadalmaztató,
Nino Lövy Str.
Viahuta (Szt. János)-u. 33.

PACSAY url-szabó Str. Szitaroveszky-u. 11. = Elsőrendű uri ruhákat készít.

Saját
kémencében **Kerékpár és varrógép
gyári égetett zománcozását**
nikkelezését és javítását legolcsóbban válla a l. m. Használt ke-
rékpárt, varrógépet veszek és eladok részletfizetésre is. Keré-
pár gummik és alkatrészek legolcsóbban nálam kaphatók.
„Eléna” varrógép, kerékpár raktár és javító műhely,
Mihai Viteazui (Nagyipinc)-tér 5. sz. alatt

L'ami de la femme!!!

CH. DUPRÉ
EAU DE COLOGNE
POUDRE
SAVON
CREME
Bouquet d'Origan
FERME VA DE IMITATIONI

RIMANOCZY
műbutor és Parkettgyár R.-T. Str.
Clujului 117. — Telefon 2-79. sz.
Irodabutorok, műbutorok, I. és II.
oszt. parketák, Fenyő és tölgy fü-
résárak. — **Bérvágás gafferen.**
Mindenmely **lődát**, összeszegezett
és szétszedett részekben megrendelésre azonnal szállítunk.

BUTOROK legolcsóbban
STEINER
butorgyárosnál
S rada Avram Iancu (Kossuth-u.) I. Souteren

A t. urhölgyek, női ruha szalonok figyelmébe
ajánljuk **kezelésüket** üzletünk, hol mindenféle raj-
zok aka démiát végzett rajzoló nő vezetése alatt a
legpontosabban készülnék.

Horváthné és Fenyvesné
kézimunkaüzlet
Str. Teatrului (Sinház-u.) 4.

Occasió!

BUTOR

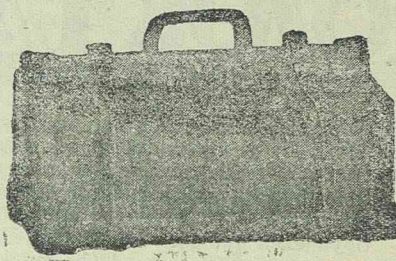
Occasió!

A volt Kurländer és Ullmann-féle — ideiglenesen bérelt — üzlethelyiségben
különbféle ebédlő, háló és konyha berendezés valamint egyes butor darabok
gyári áron alul kaphatók. — Csak rövid ideig.

A kolozsvári Czelli sörfőzde világos »URSUS« söre a
közönség legkedveltebb itala. Össze nem tévesztendő más
gyártmányu »CZELL« elnevezésű sörökkel, mert **csak az**

»URSUS«

elnevezésű sör az eredeti és közkedvelt,
KOLOZSVÁRI-MONOSTORI SÖR

A nagyváradai bőrdobárn és táskagyár
Str. Cuza V da (Szacsvai-utca) 18. sz. alatt
Összes gyártmányai detailban is gyári árak mellett
kaphatók.

Primária Oraşului Beiuş.
No. 1067.

Árverési hirdetmény.

Beiuş rendezett tanácsu városának
1925 évi június hó 11-én hozott 68. számú
tanácshatározat folytán ezennel közhirre
tesszük, hogy a város tulajdonát képező
s a Malom-utcában fennálló városi vízi
malom 1925 évi augusztus hó 13-ik napján
dél előtt 10 órakor nyilvános árverésen el fog
adatni.

Kikiáltási ár 200.000 (kettőszázezer) leu.
Az árverés az Államszámviteli tör-
vény 70—84 §§ aiban előírt feltételek mel-
lett fog megtartatni. Ezen törvényszaka-
szok szövege a Városháza I. sz. irodájá-
ban ki vannak függesztve s azok ott a
hivatalos órák alatt bárki által bármikor
megtekinthetők.

Az árverési feltételek a pénzügyi és
gazdasági tanácsos hivatalában köz-
szemlére vannak téve.

Polgármester: Tanácsnok:
(ss) Cosma T. Nerva (ss) Janosi Cornel

Bükkfa, tölgyfa, topolya
hálószobák

amerikai iroda berendezések,
faszíjkorongok, talicskák, hordó
csapok, closett ülések, facsil-
lárok, álló lámpák kaphatók:

REIN MARCELL
faár- és butorgyárában.

NEURALGINE JURIST

azonnal elmulasztja
a migréns idegbántalm
és a
fejfáj
vigyáztunk az eredeti
csomag

Kapható: minden gyógyszerárban és drogériában

Üzletünket Bul. Reg. Ferdinand 10 szám
az Agrárbank palotájába, (Parcul Traian
Bul. Reg. Ferdinand sarok)

**a Széchenyi étteremmel
szemben helyeztük át
Özv. Steinfeld-né és STER**

üv, porcellán, tükör és mindenmely-
keretek raktára. Keretkészítő, aranyozó
épületátvevő.

Ablak- és tükörüveget

FRENCZE

készít és elad, Vlahuţa (Szt. János-u.)

Pásztor Árpád: Tolsztoy tragédiája L. 2

Ha fürdőre vagy külföldre utazol
Aszódinál vásárolj

málnaszörpöt, gyógy-akác
mézet, szalámit, vaját, szard
niát, finom friss csokoládé
bonbonokat. Fűszer- és cse
megeosztályom havi bevá
sárlásnál nagybani árat szé
mit. 8-féle zamatu pörkö
kávém utánozhatatlanok
Aszodi Sasplota.

Nyári szezon miatt

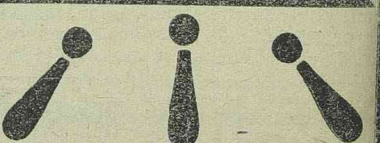
leszállított árban árusítom a raktárhoz
ievő valódi **perzsa szővegeket**
Bledermayer garnitúrákat és po
cellánokat, zongorák gyári árba
részletre is

STERNBERG

Reg. Ferdinand 14. — Telefon 13—45

A jól vizsgázott gyerme-
keket beiratják a szülők
a
Hegedüs Hirlapiroda
kölcsonkönyvtárába.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

21-én. Vasárnap délután fél 3 órakor: Nótás kapitány, operett, mérsékelt helyárrakkal.
21-én. Vasárnap d. u. fél 6 órakor: Bent az erdőn, dráma, mérsékelt helyárrakkal.
21-én. Vasárnap este fél 9 órakor: Halló Amerika, operettrevüujdonság, bérleten kívül.
22-én. Hétfő este fél 9 órakor: Halló Amerika, operettrevüujdonság, bérleten kívül.
23-án. Kedd délután fél 4 órakor: Halló Amerika, operettrevüujdonság.
24-én. Szerda: Halló Amerika, operettrevüujdonság, bérleten kívül.
25-én. Csütörtök: Délibáb, színmű, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának vendégjátéka.
26-án. Péntek: Szemetszemért, 2 felvonásos dráma, ezt követi Buzakalász színmű, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának 2ik vendégjátéka.
27-én. Szombat d. u. fél 4 órakor: Főpénztáros ur, bohózat, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának 3ik vendégjátéka.
27-én. Szombat este fél 9 órakor: Ezüstlakodalmam, vígjáték, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának 4ik vendégjátéka.
27-én. Szombat éjjel 11 órai kezdettel: Tavasz ébredése, dráma, a kolozsvári magyar színház társulatának 5ik vendégjátéka.
28-án. Vasárnap délután fél 6 órakor: Csirkefogó, vígjáték, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának 6ik vendégjátéka.
28-án. Vasárnap este fél 9 órakor: Asszonyáldozat, dráma, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának vendégjátéka.
29-én. Hétfőn fél 9 órakor: Haláltánc, dráma, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának 8ik vendégjátéka.
30-án. Kedd: Szeretni, színmű, a kolozsvári magyar színház drámai társulatának bucsufellépte.
Júl. 1-én. Szerda: Baló Elemér, a budapesti Renaissance színház tagjának vendégjátéka.
A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdve árusítja a színházi pénztár.

A SZÍNHÁZI IRODA HÍREI:

— Délutáni előadások. Vasárnap délután fél 3 órakor a Nótás kapitány kerül színpadra hosszú szünet után ismét. A közönség nagy örömmel várja ennek a nagyszerű magyar operettnak legújabb előadását, melyen Horváth Mici, Kertész Manci, Gál Piri, Rohonczy Mihály, Gróf László, Sós, Hetényi, Madas és Bihari Nándor játszik a főszerepeket. Fél 6 órai kezdettel Bent az erdőn dráma kerül színpadra. Ennek a drámanak különös érdekessége, hogy teljes realizmussal és hatalmas erővel bemutatkozik ki egyes jelenetekből a megrázó tragikum. A Bent az erdőn főszerepeit Benes Ilona, H. Körsösi Juci, Tóth Elek és Kabos játszik. Mindkét délutáni előadás mérsékelt helyárral.

— A Halló Amerika első jubileuma. Vasárnap este érkezik ez a szenzációs operettrevü első jubileumához, a 10ik előadásához. Mind a 10 estén át zsúfolt nézőtér gyönyörködött a 17 kép ragyogó szépségeiben, a pazar kiállításban, gyönyörű toalettjeiben, a vezető szereplők és a görög művésztársulatban. A Halló Amerika vasárnap és hétfőn este, kedden pedig, tekintettel a román előadásra, délután fél 4 órakor van műsorra tűzve.

— A kolozsvári magyar színház 8 ujdonságot mutat be Nagyváradon. Jelezte már az igazgató, hogy a hét csütörtökjéről kezdve 6 napon keresztül a kolozsvári magyar színház kitűnő drámai együttese fog vendégszerpelni a nagyvárad színházban, mellette a nagyváradiak a Halló Amerikával vonulnak be a kolozsvári színpadra. Dr. Janovics Jenő társulata a művésziösen összeállított műsorral érkezik hozzánk, még pedig mind a 8 vendégjáték alkalomával vígjáték és dráma ujdonságokat hoznak be. A délutáni és éjszakai előadásokkal összesen 9 előadást tart a társulat, melyek közül 8 olyan darabot mutat be, amelyek Nagyváradon még nem mentek. Csütörtökön este a Délibáb című gyönyörű magyar színmű van műsoron, pénteken Szemetszemért két felvonásos dráma és Mórész Zsigmond Buzakalász magyar színműve kerül színpadra. Szombaton 3 előadást tartanak a kolozsváriak, délután fél 4 órakor a Főpénztáros ur pompás francia bohózat, este fél 9 órakor az Ezüstlakodalmam című francia vígjátékot, éjjel 11 órakor pedig a Tavasz ébredése című Wedekind-drámát mutatják be. Vasárnap délután Szemes Béla legújabb kitűnő

vígjátéka, a Csirkefogó van műsoron, este fél 9 órakor pedig Georg Keiser Asszonyáldozat című modern drámája kerül bemutatásra. Hétfőn este fél 9 órakor Schnitzler Arthur világhírű drámája, a Haláltánc, kedden Paul Gerald Szeretni című színműve fog alkalmat nyújtani arra, hogy a kolozsvári művészek bemutatassák tudásuk legjavát. A kolozsvári vendégjátékokban Poór Lili, Latzkó Aranka, Miklóssy Margit, Baróthy Erzsébet, Izsáki Margit, Táray Ferenc, Forgács Sándor, Mihályfi László, Hoykó Ferenc, Cselle Lajos és Kenyén László vesznek részt.

TÖZSDE

Zürich, június 20. Nyitás: Berlin 122'60, Newyork 518'84, London 2503, Páris 2435, Prága 1525, Budapest 0.0072'55, Bukarest 240, Bécs 0.0072'55.

Bukarest, június 20. Zárlat: Páris 1035, London 1060, Newyork 217 egyen., Milánó 822, Zürich 42 egyen., Bécs 30 fél, Prága 645.

Valuták: Font 1050, frank 1090, svájci 41, lira 840, dinár 360, dollár 215 fél, osztrák 30 fél, magyar 30 fél, szokol 635.

Zürich, június 20. Zárlat: Berlin 122'72, Amsterdam 206'60, Newyork 515, London 2503, Páris 2432 fél, Milánó 1950, Prága 1525, Budapest 0.0072 fél, Belgrad 897 fél, Bukarest 237 fél, Varsó 98—90, Bécs 0.0072'55.

Szőke Miklós

gyermekkoesi üzeme
Piata Unirii 16
Szt. László-tér 16

Holdas templommal szemben

Gyermekkoscsik a legszebb és legolcsóbb kivitelben. Nিকেlezés, vörös és sárga rezerezés, oxidálás. Ugyanott 1 darab 1 HP elektromotor, transzmisszióalkönyvek, szíjfércsák olcsón eladó.

Primarie comuna Talpas.

No. 620—1925.

Hirdetmény

Talpas nagyközség (kisjenői járás Aradm.) előjárósága hirdeti, hogy az országos nagyvásár 1925. június 27-én (szombati napon) tartatik meg mindenféle állatfelhajtással és kereskedelmi vásár. Vasúti állomás Fekete-Bátor, 5 kilométer.

Előjáróság.

32 év óta a Mária Királyné (volt Széchenyi)-szállodában levő órák- és ékszerüzletemet

kényzszerűségből ideiglenesen

Strada Saguna (Kapacius) 16. alá helyeztem át.

A raktáron levő órákat, dísz tárgyakat mélyen lezártított árban kiárusítom. Aranyat, ezüstöt, briliáns tárgyakat, műfogat ismét magas árban veszek. Óra, ékszerjavítást és újmunkákat vállalkozok pontos kiszolgálásban. — Tisztelettel: FREUND BENJAMIN órák és ékszerész

Központban, elsőrangú helyen, szolidan épült 6 szobás

családi ház

fásított udvarral 1 millió leier sűrűsége eladó.

Bővebbet dr. PETRÓCZY-nál, Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 38. szám alatt.

Modern chamotte kályhák

különböző színekben raktáron, 2500 Leier kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester
Str. I. Ciordas (Berkovici) 33

Épület- és butorasztalos

munkákat legutányosabb árban készíti
Béles asztalos
Str. Grivite (Sancu) 22.
Tölgyle gyermek reformszékek, fájaték-árak állandóan raktáron.

ÓRÁK

ékszerek eladása, szakértői javítása a legkomplikáltabbig

TISZA F-nál

Alexandri (Teleky)-u. 9.
Jutányos árak. Preciz munka

Bangó tanintézet

Budapest IX. Ráday-utca 14 szám. Teljes anyagi garancia mellett készít elő magánvizsgákra, érettségire vidékieket is.

ELADÓ a tulajdonos elköltözése folytán rendkívül olcsón, egy igen csinos, 3 szobás nyaralásra kiválóan alkalmas VILLA kis kerttel és szőlővel. Ugyancsak eladó SZŐLOK mindenféle nagyságban, házzal és anélkül 700.000 leier feljebb. Bővebbet: dr. PETRÓCZY-nál, Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 38 szám

Uj üzlet!

Uj üzlet!

„VICTORIA“
KÖNYV ÉS PAPIRKERESKEDÉS
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 8. sz. a Sas bejáratnál szemben.

Mindenféle papír írószerek iskolai cikkek, üzleti könyvek és irodai felszerelések legolcsóbb beszerzési forrása.

Megérkeztek a legújabb könyv-ujdonságok!

MEGNYILT! MEGNYILT! MEGNYILT!

SCHÖNZWEIG és BEER

Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-utca) 13.

festékek, lak- és háztartási cikkek nagyvárosháza

Művészi festékek és kellékek, ruha festékek különlegességek. Van Vigk Rotterdam, és Reichold Flügger-féle lakkok gyári lerakata. Állandó nagy raktár Anilin festékekben. Iparos urak legjobb és legolcsóbb beszerzési forrása.

Heti vagy havi részletre

vásárolhat készen, vagy mérték után a FÉRFI- ÉS FIU ÖLTÖNYÖKET „SAS” férfi ruha áruházában Axelrad A.-nál Sas-passage Eszköpenyek nagyválasztékban

